

Rapportage BOS 2009

Bos vierde meetjaar

Stella Blom
Eric Lagendijk

Rapportage BOS 2009

Bos vierde meetjaar

Amsterdam, 17 juli 2009

Stella Blom
Eric Lagendijk

Met medewerking van:
Maartje Delnoij
Marieke de Groot

DSP – groep BV
Van Diemenstraat 374
1013 CR Amsterdam
T: +31 (0)20 625 75 37
F: +31 (0)20 627 47 59
E: dsp@dsp-groep.nl
W: www.dsp-groep.nl
KvK: 33176766 A'dam

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Algemeen	3
1.2	Vraagstelling en doel van de evaluatie	3
1.3	Korte terugblik 2008	5
1.4	Vierde meetjaar	6
1.5	Werkwijze	6
1.6	Opbouw rapport	6
2	Voortgang projecten	8
2.1	Stadsdeel Zuidoost: Bijlmer Centrum in BOS, Bijlmer Oost in BOS, Gein in BOS	8
2.2	Stadsdeel Amsterdam Noord: 'Sportbuurtclubs en ouderbetrokkenheid'	11
2.3	Stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer: 'Tussen- en naschoolse sport'	13
2.4	Stadsdeel Oud-West en stadsdeel Amsterdam Oud Zuid: 'Werk aan de winkel: jongeren van de straat'	16
2.5	Stadsdelen Amsterdam Centrum, Oost- Watergraafsmeer en Zeeburg: 'De stadssector Oost in BOS'	19
2.6	Stadsdeel Westerpark (1): 'Jeugd neemt de leiding'	24
2.7	Stadsdeel Westerpark (2): 'Kinderen in beweging met de sportbuurtclub'	26
3	Samenwerking B-O-S	30
3.1	Samenwerking binnen BOS	30
3.2	Samenwerking in beleid	30
3.3	Samenwerking in uitvoering	31
3.4	Conclusie	32
4	Maatschappelijke meerwaarde	33
4.1	De maatschappelijke meerwaarde van BOS	33
4.2	Maatschappelijke meerwaarde volgens de projectleiders	33
4.3	Conclusie	34
5	Structurele verankering (borging)	35
5.1	Einde BOS-impuls in zicht	35
5.2	Ideeën en initiatieven rond voortzetting BOS-activiteiten	35
5.3	Conclusie	36
6	Conclusies en aandachtspunten	37
6.1	Vier jaar BOS in Amsterdam (resultaten)	37
6.2	Aandachtspunten	37
6.3	Aanbevelingen	38
	Bijlagen	
Bijlage 1	Respondenten	41
Bijlage 2	Duur BOS-projecten	42
Bijlage 3	Schema structurele samenwerking	43
Bijlage 4	Tabel maatschappelijke meerwaarde	45
Bijlage 5	Tabel borging	46
Bijlage 6	BOS-projecten naar type en locatie	47
Bijlage 7	Relatie BOS-projecten met Sportplan Amsterdam 2009-2010	48

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Amsterdam doet volop mee aan de BOS-impuls. De BOS-impuls is in 2005 in het leven geroepen door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). De impuls is bestemd voor gemeenten, om samen met buurt-, onderwijs- en sportorganisaties sportieve activiteiten te organiseren voor (kwetsbare) jongeren. De BOS-impuls heeft tot doel om achterstanden van jeugdigen tussen 4 en 19 jaar op het gebied van gezond, welzijn, opvoeding, sport en bewegen of onderwijs terug te dringen. De achterliggende gedachte is om deelname aan laagdrempelige sport- en beweegactiviteiten door jongeren te stimuleren.

In 2006 zijn vijf projecten van start gegaan en in 2007 kwamen daar vier projecten bij.

Projecten met een looptijd van 2006-2009:

- 1 'Gein in BOS' in stadsdeel Amsterdam Zuidoost
- 2 'Sportbuurtclubs en ouderbetrokkenheid' in stadsdeel Amsterdam Noord
- 3 'Tussen- en naschoolse sport' in stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer
- 4 'Werk aan de winkel: jongeren van de straat' in de stadsdelen Oud-West en Amsterdam Oud-Zuid
- 5 'De stadssector Oost in BOS' in de stadsdelen

Projecten met een looptijd van 2007-2010:

- 1 'Jeugd neemt de leiding' in stadsdeel Westerpark
- 2 'Kinderen in beweging met de sportbuurtclub' in stadsdeel Westerpark
- 3 'Bijlmer Centrum in BOS' in stadsdeel Zuidoost
- 4 'Bijlmer Oost in BOS' in stadsdeel Zuidoost

DSP-groep volgt op verzoek van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling van Amsterdam de BOS projecten gedurende hun looptijd. In het voorliggende rapport maken wij zichtbaar hoe de projecten er in het vierde jaar voor staan.

Inmiddels komt voor de in de eerste tranche aangevraagde projecten dus het einde van de projectduur in zicht. In 2010 volgt een evaluatie van de vier dan nog lopende projecten en een overall analyse van de BOS-impuls in Amsterdam gedurende de periode 2006-2010.

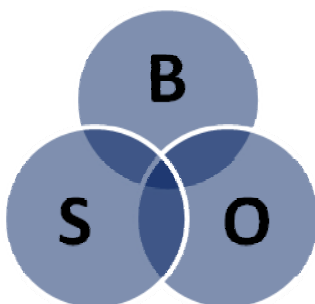
1.2 Vraagstelling en doel van de evaluatie

De stadsdelen die betrokken zijn bij de BOS-impuls leggen zelf verantwoording af voor de evaluatie van hun projecten. Dit doen zij door middel van een jaarlijkse monitoring van projectresultaten. Hiervoor hebben stadsdelen prestatie-indicatoren benoemd en voeren metingen uit. Voor elk BOS-project afzonderlijk rapporteren de stuurgroep over de procesbewaking, de projectgroep over de voortgang van het project en het uitvoeringsteam over de deelname aan activiteiten. De registratie hiervan maakt onderdeel uit van de jaarevaluatie van de participerende stadsdelen.

De afdeling Sport en Recreatie van de gemeente Amsterdam wil de inhoud en het proces van de BOS-projecten kritisch evalueren, zodat duidelijk wordt welke aanpak onder welke condities succesvol is. DSP-groep volgt in dat kader gedurende de looptijd van de projecten de vorderingen en ervaringen van alle Amsterdamse projecten.

De hoofdvraag voor de evaluatie van de BOS-projecten in Amsterdam luidt:

Hoe verloopt jaarlijks de samenwerking tussen de BOS-partners?

Om deze vraag te beantwoorden zijn de volgende twaalf deelvragen geformuleerd:

- 1 Welke vormen van samenwerking tussen BOS-partners zijn te onderscheiden?
- 2 Hoe ziet een typologie van samenwerkingsmodellen in de BOS driehoek eruit?
- 3 Hoe zijn taken en verantwoordelijkheden in de uitvoering van de projecten verdeeld onder de partners?
- 4 Houden uitvoeringspartners zich aan gemaakte afspraken, en waarom wijken zij daar eventueel vanaf?
- 5 Welke knelpunten doen zich voor in de beoogde samenwerking en hoe worden die aangepakt?
- 6 Welke (succes)factoren bevorderen de beoogde samenwerking tussen de BOS-partners?
- 7 Welke organisatie is verantwoordelijk voor de coördinatie in de uitvoering?
- 8 Hoe ziet de uitvoeringsstrategie (activiteiten, wijze van aanbod) er in de praktijk uit?
- 9 Hoe werken de beleidsafdelingen met elkaar samen om de BOS-projecten te ondersteunen, en welke succes- en faalfactoren doen zich daarin voor?
- 10 Welke motieven spelen een rol bij uitvoeringspartners (scholen, sportclubs, welzijnsinstellingen) om te investeren in BOS-projecten?
- 11 Spelen jeugdigen zelf ook een rol in de organisatie van BOS-projecten, en welke ervaring wordt daarmee opgedaan?
- 12 Op welke wijze zijn ouders van jeugdigen betrokken in de BOS-projecten en welke participatiemethodieken zijn hierin, om welke redenen, succesvol?

Bovenstaande vragen worden beantwoord in de eindrapportage in 2010 na in totaal vijf jaar evaluatie van Amsterdamse BOS-projecten.

In de volgende paragraaf volgt eerst een korte terugblik naar eerdere evaluatie jaren en met name 2008, daarna komen in paragraaf 1.4 de kernvragen voor 2009 aan de orde.

1.3 Korte terugblik 2008

In de verschillende meetjaren werd telkens ingezoomd op een aantal thema's binnen de organisatie van de BOS-projecten:

- In het eerste meetjaar is vooral ingegaan op de organisatie van het project bij het stadsdeel, de investeringsmotieven en hoe er ingezet wordt op (samenwerking in) uitvoering.
- In het tweede meetjaar verschoof het accent bij de vraagstelling naar de uitvoeringsstrategie en de externe samenwerking, namelijk met scholen en sportverenigingen. Ook kwam ouder- en jeugdparticipatie uitgebreid aan bod.
- In het derde meetjaar kregen drie onderwerpen extra aandacht, namelijk de samenwerking tussen beleid en uitvoering, de relatie met sportverenigingen en jeugdparticipatie.

In het derde meetjaar, 2008, stonden de volgende thema's centraal:

- 1 Samenwerking in beleid en uitvoering
- 2 Jeugdparticipatie
- 3 Rol van sportverenigingen

Ad. 1 Samenwerking in beleid en uitvoering

Van een BOS-driehoek op beleidsniveau is in 2008 bij geen van de projecten sprake. De projecten kennen geen integrale stuurgroep en de verantwoordelijkheid op beleidsniveau ligt bij sport. Qua uitvoering zijn de BOS-projecten vooral projecten van sportbuurtwerk. De projectleiders BOS trekken het project en schakelen waar nodig beleidsmedewerkers in.

Ad. 2 Samenwerking met sportverenigingen

Er is in 2008 een lichte toename van het aantal betrokken sportverenigingen te constateren, maar over het algemeen gaat het bij samenwerking vooral om reeds bestaande contacten van sportbuurtwerk. De bijdrage van sportverenigingen aan BOS bestaat vooral uit het organiseren van toernooien en het geven van gastlessen. Projectleiders BOS zouden meer kunnen investeren in het actief benaderen van sportverenigingen en kunnen daarbij hulp inroepen van bijvoorbeeld verenigingsondersteuning DMO.

Ad. 3 Jeugdparticipatie

Jeugdparticipatie is in bijna alle projecten speerpunt. In sommige projecten is het de *core business*, zoals in de stadsdelen Oud-West en Oud zuid en in stadsdeel Westerpark. Vraagstuk rond jeugdparticipatie is in de komende periode hoe de opgedane kennis en ervaring te delen, om te beginnen intern. Komen de ervaringen met jeugdparticipatie in beeld bij de afdeling Jeugd binnen het stadsdeel? Voorziet men bijvoorbeeld na afloop van BOS in een gezamenlijke aanpak?

1.4 Vierde meetjaar

Het vierde meetjaar is voor een deel van de projecten het laatste meetjaar. Het eerst aflopende project is 'Kinderen in beweging' in stadsdeel Westerpark. Dit project loopt tot medio 2009. De projecten en sector Oost en stadsdeel Zuidoost lopen nog het langst door, namelijk tot eind 2010.

In dit meetjaar keren we terug naar de basis en blikken we voorzichtig terug naar de verwachtingen ten tijde van de aanvang van de BOS-projecten. Hoe staat het er nu voor ten opzichte van de oorspronkelijke plannen en de doelen die de DMO en de stadsdelen zich aanvankelijk hebben gesteld met de BOS-projecten? Daarnaast kijken we ook vooruit. In hoeverre denkt men na over voortzetting van de projecten? Kunnen de stadsdelen voortzetting beleidsmatig en financieel borgen?

De drie kernvragen voor de evaluatie van 2009 zijn:

- 1 In hoeverre zijn duurzame, structurele samenwerkingsverbanden ontstaan in de BOS-driehoek op beleids en uitvoerend niveau?
- 2 Welke maatschappelijke waarde hebben de Amsterdamse BOS-projecten na vier jaar opgeleverd (preventie, integratie, jeugdzorg, positieverbetering)?
- 3 Hoe is de structurele inbedding van de BOS-impuls geborgd, oftewel: hoe subsidieafhankelijk zijn de BOS-projecten?

1.5 Werkwijze

Een bijeenkomst met de stadsdelen in februari 2009, georganiseerd in samenwerking met DMO, vormde de aftrap voor de evaluatie van de BOS-projecten in 2009. Tijdens de bijeenkomst in februari is de voortgang van de BOS-projecten besproken, zijn de onderzoeksvragen voor 2009 gepresenteerd en is de eindverantwoording richting het ministerie van VWS en de financiële verantwoording richting DMO aan de orde gesteld.

Voor de evaluatie hebben we vervolgens per BOS-project interviews afgenomen met zowel de verantwoordelijke beleidsmedewerker, als met de projectleider. Daarnaast hebben we per BOS-project twee sleutelpersonen telefonisch gesproken. Tot slot heeft DSP-groep een workshop georganiseerd, waarbij de projectleiders en beleidsmedewerkers van de betrokken stadsdelen aanwezig waren. Het voorliggend rapport bevat analyse en rapportage van de op deze wijze verzamelde informatie.

1.6 Opbouw rapport

Na de inleiding volgt in hoofdstuk 2 een beschrijving van de stand van zaken van de projecten. Per stadsdeel wordt weergegeven hoe het er voor staat met de BOS-projecten op gebied van organisatie en monitoring, resultaten, samenwerking, maatschappelijke meerwaarde en borging van. In het geval van stadsdeel Westerpark is er per project een afzonderlijke paragraaf opgenomen, aangezien het daar twee heel verschillende projecten betreft.

Daarna volgt hoofdstuk 3, waarin aan de orde komt in hoeverre structurele samenwerking tot stand is gekomen. Is er met andere woorden sprake van

een BOS-driehoek?

In hoofdstuk 4 wordt weergegeven wat de respondenten als maatschappelijke meerwaarde zien van de BOS-projecten binnen hun stadsdeel.

In hoofdstuk 5 werpen we een blik in de toekomst. Hoe zorgen de stadsdelen ervoor dat de ontstane samenwerking blijft voortbestaan en dat activiteiten kunnen worden voortgezet. Welke wegen bewandelen zij daartoe?

In hoofdstuk 6 volgen tot slot conclusies en aanbevelingen.

Voor gegevens over aantallen scholen, aantallen deelnemers, etc. verwijzen wij naar de evaluaties van de betreffende stadsdelen.

2 Voortgang projecten

2.1 Stadsdeel Zuidoost: Bijlmer Centrum in BOS, Bijlmer Oost in BOS, Gein in BOS

Algemene gegevens project

Type project	Opplussen; BOS is in stadsdeel Zuidoost een gebiedsaanpak gericht op coördinatie en uitvoering van bestaande activiteiten. De opzet van de drie projecten is vergelijkbaar.
Kern van het project	<ul style="list-style-type: none"> • Het verlagen van drempels om te gaan sporten en bewegen • Inzetten op samenwerking tussen scholen en sportverenigingen
Doelgroep	Jeugd van 5 tot 19 jaar, vooral kinderen die de weg naar de sportvereniging niet weten te vinden.
Samenwerkingspartners	Scholen, sportverenigingen, DMO, sportbuurtwerk
Looptijd	2007-2010

Voortgang

In stadsdeel Zuidoost lopen drie BOS-projecten, in Bijlmer Centrum, Bijlmer Oost en in Gein. Vanaf dit projectjaar is er één projectleider, in plaats van twee, fulltime aan de slag met BOS. Hij onderhoudt nauw contact met de beleidsmedewerkers Sport van stadsdeel Zuidoost.

Het monitoren van de projecten gebeurt in stadsdeel Zuidoost via het bijhouden van aantallen deelnemers aan de activiteiten. Verder worden via JUMP-in¹, door Big Move, de kinderen op alle scholen bevraagd op hun sport- en beweeggedrag. Ook worden de kinderen gemeten en gewogen. Dit verloopt goed.

Wat vertellen de JUMP-in metingen?

“Jump In zal pas in 2010 definitief uitgerold worden over stadsdeel Amsterdam Zuidoost. Vanuit de BOS-projecten worden kinderen op de basisscholen op dit moment voor de 2de keer gemeten en gewogen. Over de nieuwe resultaten in vergelijking met de oude kan het stadsdeel nog niet heel veel zeggen. Uit de eerste metingen bleek wel dat het percentage sportparticipatie bij de gemeten en gewogen kinderen hoog is. Daarentegen is het percentage van kinderen met overgewicht ook relatief hoog. Dit zou kunnen duiden op een verkeerd voedingspatroon.”

Robert Stuut, projectleider BOS Amsterdam Zuidoost

Noot 1 JUMP-in, een programma van DMO en de GGD Amsterdam, wordt sinds 2004 op ruim 60 basisscholen in Amsterdam georganiseerd. Alle kinderen van JUMP-in scholen worden gevolgd in hun gezondheid en beweeggedrag, met als doel het stimuleren van bewegen en het voorkomen van overgewicht. Oudervoorlichting, onder andere gericht op gezonde voeding, is een belangrijk onderdeel van het programma.

Resultaten

BOS in Zuidoost is gericht op het versterken van bestaande activiteiten en op afstemming van activiteiten door samenwerking tussen scholen, buurthuizen en sportverenigingen. Dat verloopt succesvol. Ook is er door middel van de BOS-impuls ruimte voor burgerinitiatieven op het gebied van sport- en bewegen. De beleidsmedewerker sport houdt overzicht over vraag en aanbod aan sport- en bewegen in het stadsdeel en schat in of een initiatief aansluit bij de behoefte van de doelgroep en gefinancierd kan worden. Een goed voorbeeld is het EK voetbal in de zomer, een voetbaltoernooi tussen wijken in stadsdeel Zuidoost.

De inzet van sportverenigingen binnen BOS is vrij beperkt in Zuidoost. Het grootste knelpunt voor sportverenigingen voor deelname aan BOS- en andere school/ naschoolse activiteiten is de beschikbaarheid van trainers overdag. Een andere belemmering voor een sterke rol van sportverenigingen in de organisatie en uitvoering van activiteiten is dat de sportverenigingen in het stadsdeel vaak een zwakke structuur hebben. Tot slot vormt ook het vervoer van - vooral de jongere - kinderen van en naar de sportvereniging een knelpunt.

Of de kinderen via de BOS-projecten de weg naar de sportverenigingen weten te vinden is niet bekend. Het stadsdeel heeft niet tot nauwelijks zicht op de BOS-activiteiten (blijvend) tot nieuwe leden leiden. In principe hoort dat ook niet tot de doelstelling van de BOS-projecten in Zuidoost. De doelgroep betreft namelijk een categorie kinderen, die niet zo snel lid wordt van een sportvereniging. Het stadsdeel is tevreden wanneer zij leren wat een sportvereniging is en kennismaken met de mogelijkheden. Sinds kort vervullen de combinatiefunctionarissen een rol bij het in contact brengen van de jeugd met de sportvereniging.

Samenwerking

De BOS-projecten beogen een samenwerking tot stand te brengen tussen buurt, onderwijs en sport. Op beleidsniveau is er van een BOS-driehoek echter geen sprake. De verantwoordelijkheid voor beleid en uitvoering ligt uitsluitend bij sport. De projectgroep BOS is het afgelopen jaar 2x bij elkaar gekomen. Een stuurgroep is niet in het leven geroepen. Wel is er afstemming tussen afdeling Sport, afdeling Jeugd en Veiligheid en afdeling Onderwijs, onder andere wat betreft de afstemming van het aanbod van activiteiten.

De betrokkenen vanuit het stadsdeel geven aan dat de BOS-projecten op uitvoeringsniveau inderdaad hebben bijgedragen aan meer samenwerking. De BOS-coördinator neemt deel aan overleggen, zoals een overleg met betrekking tot primair onderwijs en voortgezet onderwijs en woont het overleg van sportbuurtwerk bij. BOS leidt ertoe dat organisaties elkaar leren kennen en drempels tot samenwerking overwinnen. Drempels zijn bijvoorbeeld angst voor concurrentie en gebiedstoe-eigening. Het contact tussen stadsdeel en sportverenigingen wordt gelegd en onderhouden tijdens het Sportcafé van het stadsdeel.

Maatschappelijke meerwaarde

De beleidsmedewerker sport van het stadsdeel heeft geen zicht op de maatschappelijke meerwaarde van BOS in Zuidoost. In het stadsdeel is een groot aanbod voor jeugd. diverse projecten zijn bedoeld om achterstanden weg te werken dan wel te beperken. Welke bijdrage BOS daaraan levert is lastig te onderscheiden.

Borging

Via een aantal wegen kunnen BOS-activiteiten na afloop van de BOS-impuls worden voortgezet:

- Via de inzet van een combinatiefunctionaris (12-15 fte in Stadsdeel Zuid-oost). De combinatiefunctionarissen rouleren langs Brede Scholen en kunnen daar kennismakingslessen verzorgen van de betreffende tak van sport. De coördinator combinatiefunctionarissen kan een deel van de taken van de BOS-coördinator overnemen. Zo houdt je het contact tussen school en sportvereniging in stand.
- Via Brede School. Een deel van de BOS-activiteiten wordt structureel door de Brede schoolinstellingen overgenomen en vanuit het stadsdeel (mede) vanuit onderwijs en/of Jeugd gefinancierd.
- Via JUMP-in kunnen de metingen van kinderen en jongeren in stadsdeel Zuidoost doorgaan, ook na afloop van BOS. De metingen worden betaald vanuit JUMP-in gelden. Het project JUMP-in wordt tot 2012 uitgerold over alle voortgezet onderwijsscholen van het stadsdeel.

De mogelijkheid tot incidentele subsidieverlening voor (bewoners-) initiatieven (zoals hiervoor benoemd) dreigt weg te vallen met de beëindiging van de BOS-impuls.

Voor dergelijke initiatieven moet een ander budget gevonden worden. Het gevaar bestaat dat de B uit de driehoek minder aandacht krijgt.

Succes- en faalfactoren

Succesfactoren zijn:

- Korte lijnen binnen het stadsdeel.
- BOS leidt tot regie en samenwerking rond activiteiten.
- BOS biedt middelen voor incidentele projecten en zo ontstaat ruimte voor burgerinitiatieven.
- Vanuit de afdeling Sport worden verbindingen gelegd met Wijk & Wijkaanpak, Jeugd & Veiligheid en Onderwijs.
- De combinatiefunctionarissen versterken de relatie tussen sportverenigingen en onderwijs.

Faalfactoren zijn:

- Er is geen zicht op doorstroming naar sportverenigingen. De inschatting is dat de doorstroom beperkt is.
- Er zijn relatief veel zwakke sportverenigingen in stadsdeel Zuidoost.
- Na beëindiging van BOS is er mogelijk minder ruimte voor het verlenen van incidentele subsidie aan (bewoners-)initiatieven.

Conclusies

Veel activiteiten die nu onder BOS vallen, worden zoveel mogelijk structureel opgenomen binnen het aanbod van de Brede School in stadsdeel Zuid-oost. Waar mogelijk worden voor de activiteiten combinatiefunctionarissen ingezet. Wanneer een combinatiefunctionaris wordt ingesteld, stellen de betrokken sportvereniging(-en) en onderwijsinstelling(-en) een werkplan op. Daardoor wordt het contact met de sportvereniging minder ad hoc van aard. Sportverenigingen vormen in stadsdeel Zuidoost echter nog altijd wel een zwakke schakel in de BOS-driehoek.

2.2 Stadsdeel Amsterdam Noord: 'Sportbuurtclubs en ouderbetrokkenheid'

Algemene gegevens project

Type project	Sportbuurtclub
Kern van het project	<ul style="list-style-type: none"> • Voorzetting van traditie met sportbuurtclubs (opzetten en versterken) • Voorlichting en bewegingslessen voor ouders (vooral moeders) • Belangrijke rol vakleerkrachten
Doelgroep	Jeugdigen van 10-15 jaar en ouders (vooral moeders)
Samenwerkingspartners	Scholen, sportbuurtwerk, welzijnsorganisaties, sportverenigingen
Looptijd	2006-2009

Voortgang

Sinds vorig jaar is de positie van de BOS-coördinator in stadsdeel Amsterdam Noord gewijzigd. Hij heeft naast coördinerende taken ook beleids taken. Hierdoor kan hij verbanden leggen met andere activiteiten, ook met projecten die niet heel direct met sport te maken hebben. Zoals een tijdelijke schaatsbaan combineren met de dam-tot-damloop, en sportactiviteiten tijdens de milieuweek. Verder kan hij zich beter richten op de rode draad van BOS en de relatie met de uitvoering van activiteiten.

Ook de projectleider BOS is minder uitvoerend bezig. Hij vervult, sinds de reorganisatie van de afdeling sport, de rol van sportmakelaar² en heeft als taak overzicht te houden over de te organiseren activiteiten. Als sportmakelaar kan hij meer tijd besteden aan het onderhouden van een netwerk van welzijnsorganisaties, sportverenigingen, scholen en andere (buurt-)partijen. Monitoring van de resultaten verloopt via JUMP-in (ledenaanwas sportverenigingen, gewicht etc.). Daarnaast wordt de deelname aan activiteiten bijgehouden.

Resultaten

Buurtbewoners en buurtorganisaties raken vertrouwd met de BOS-activiteiten in de buurt. De activiteiten worden beter bezocht en de projectleider komt meer met hen in gesprek.

Het contact met sportverenigingen met een combinatiefunctionaris in dienst is intensiever geworden. Momenteel hebben zeven verenigingen een combinatiefunctionaris: Pro built Lions (basketbal), Mike's Gym, Only Friends, VOC Handbal, ATOS, Metoor Voetbal en een dansvereniging in oprichting.

Samenwerking: is de BOS-Driehoek tot stand gekomen?

Op beleidsniveau is er geen sprake van een BOS-driehoek. Sport is de trekker van BOS. Wel is het sportbeleid meer integraal beleid. Via programma Jong in Amsterdam worden er verbanden gelegd tussen jeugdbeleid en sportbeleid. Via de Brede School ligt er een relatie met afdeling Onderwijs. Op uitvoerend niveau is er meer sprake van samenwerking en afstemming tussen B-O en S. De komst van de combinatiefunctionaris heeft er daarnaast toe geleid dat de inzet van verenigingen bij activiteiten tijdens schooltijd en bij naschoolse activiteiten groter is. De ervaring met combinatiefunctionarissen staat in Noord nog in de kinderschoenen.

Noot 2 De sportmakelaar brengt vraag en aanbod op het gebied van sport- en bewegen bij elkaar.

Het stadsdeel schrijft samen met sportvereniging en school een plan van aanpak met betrekking tot de inzet van de combinatiefunctionaris voor DMO. Hierdoor is de rol van de sportvereniging in de organisatie van activiteiten minder ad hoc.

Maatschappelijke meerwaarde

De betrokkenen hebben geen zicht op de maatschappelijke effecten van de BOS-activiteiten. Zij geven aan dat de activiteiten goed bezocht worden en dan de metingen van JUMP-in lichte verbeteringen laten zien. Zij durven die echter niet zonder meer toe te schrijven aan de BOS-activiteiten. Binnen het stadsdeel is er immers een veel breder aanbod dan BOS alleen.

Borging

Niet alle BOS-activiteiten kunnen worden voortgezet uit middelen van sportbuurtwerk, daarom wordt nagegaan of activiteiten via basisscholen kunnen worden geborgd. Activiteiten worden niet gestopt omdat ze geen effect hebben, de activiteiten werden en worden volgens het stadsdeel goed bezocht. Ook de inzet van combinatiefunctionarissen zorgen voor continuïteit van BOS activiteiten. Zo zijn de O en de S gedekt, aandachtspunt is de B uit de BOS-driehoek. Blijvend effect van de BOS-impuls is de aanleg van Johan Cruyff-court, dat ligt er nu en daar zullen met inzet van een combinatiefunctionaris blijvend activiteiten worden georganiseerd in de wijk. Voor de activiteiten in Molenwijk wordt onderzocht of er middelen gevonden kunnen worden uit geld van de wijkaanpak.

Het is uiteindelijk aan de politiek om te beslissen welke activiteiten en projecten na afloop van de BOS-impuls worden voortgezet. Projecten die dan ter discussie staan zijn bijvoorbeeld: Ster van Noord, mini dam-tot-dam-loop, Heel Nederland Danst en de sportbuurtclubs. Mogelijk kunnen activiteiten worden voortgezet met middelen uit JUMP-in, (Jeugd in beweging) JIB en CF (Cruyff foundation).

BOS in het Sport- en bewegplan Amsterdam Noord

"We zijn bezig met het sport- en bewegplan. We zoeken zeker naar aansluiting met al bestaande BOS-activiteiten. Het streven is in ieder geval om het project voort te zetten, ook na de BOS-impuls. Wij hebben in Noord 4 x € 50.000 gekregen vanuit de landelijke BOS regeling. Daarmee hebben we vooral in Molenwijk fantastische dingen kunnen doen. Een deel van de € 50.000 hebben wij ingezet voor personele capaciteit. Die capaciteit hebben wij, deels, kunnen omzetten in vaste formatie. En dit is derhalve ook geborgd in de begroting. Voor wat betreft de sportbuurtclubs en alle sportstimuleringsprojecten voor de jeugd zullen wij (en maken wij) gebruik van de combinatiefunctionarissen. Dus op de basisscholen in de Molenwijk zullen de combinatiefunctionarissen ook ingezet worden op de projecten genoemd in het Sport en bewegplan (dus Sportplan 2009- 2012) zoals Jump- In, Jippie. Overig activiteitengeld zullen wij moeten vinden in onze eigen begroting, dan wel extern geld."

José Molenaar (beleidsmedewerker stadsdeel Noord)

Succes- en faalfactoren

Succesfactoren

- Directe verbinding tussen beleid en uitvoering
- Grote deelname aan activiteiten
- Buurtbetrokkenheid bij activiteiten neemt toe
- Monitoring verloopt goed

Faalfactoren

- Onduidelijkheid over continuering pleinactiviteiten.
- De B van de BOS-driehoek is een aandachtspunt.

Conclusies

BOS in Noord verloopt goed. De verbinding tussen beleid en uitvoering is sterker geworden en dat levert resultaat. Voor de voortzetting van de activiteiten na afloop van de BOS-impuls is nog niet veel aandacht; daarvoor ligt het einde van de subsidieregeling waarschijnlijk nog te ver weg.

2.3 Stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer: 'Tussen- en naschoolse sport'

Algemene gegevens project

Type project	Sportbuurtclub
Kern van het project	Het organiseren van een breed en dekkend sportaanbod tussen- en na schooltijd in de buurt, laagdrempelig voor kinderen met aandacht voor ouderparticipatie.
Doelgroep	Basisschooljeugd (en ouders)
Samenwerkingspartners	Scholen, sportbuurtwerk en Nike (Zoneparcs).
Looptijd	2006-2009

Voortgang

De projectleider is tevreden over de resultaten van afgelopen jaar. De deelnemersaantallen zijn vrijwel gelijk gebleven. De monitoring geschiedt via logboekjes die door de uitvoerders (voornamelijk uitzendkrachten die worden ingezet door het stadsdeel) worden bijgehouden. De voortgang qua deelnemersaantallen wordt niet op vaste momenten besproken. Er wordt wel bijgehouden hoeveel deelnemers aan welke activiteiten meedoen, maar iedereen doet dit op zijn eigen manier.

Resultaten

Het aantal activiteiten en locaties is het afgelopen jaar toegenomen. De sportbuurtclub is geïntegreerd in de Schatkamer en vindt plaats op acht scholen. STER vindt plaats op negen locaties en er zijn elf activiteiten per week. Doordat alle activiteiten centraal worden gecoördineerd is er een goed gevarieerd en gespreid aanbod van sportactiviteiten waardoor alle kinderen op elke dag van de week kunnen sporten.

De relatie met sportverenigingen blijft een knelpunt. De tijden waarop de inzet van sportverenigingen gewenst is komen niet overeen met de beschikbaarheid van de vrijwilligers. Ook is er geen zicht op de doorstroom naar de verenigingen. Er wordt geprobeerd zoveel mogelijk met vaste uitvoerders te werken want dit zorgt voor bekendheid bij zowel de scholen als de kinderen. Dit is vaak lastig te realiseren aangezien er gewerkt wordt met uitzendkrachten. Er is nog weinig tot geen samenwerking met buurtorganisaties.

Samenwerking

De samenwerking en coördinatie vinden vooral plaats op operationeel niveau; er is na drie jaar een overlegstructuur ingesteld die goed werkt, waardoor iedereen (alle projectleiders van de verschillende projecten) op de hoogte is van elkaars werkzaamheden en alle activiteiten gecoördineerd kunnen worden. Doordat er veel wisselingen zijn geweest op beleidsniveau (afdeling sport) heeft de projectleider drie jaar lang vrijwel zelfstandig geopereerd. De beleidsmedewerker sport was niet direct betrokken bij het proces. Resultaat is dat er op beleidsniveau nog weinig borging is van het project. Borging van het BOS-project is één van de taken van de nieuwe beleidsmedewerker sport, die sinds kort is aangesteld. Ook de beleidsmedewerker van onderwijs houdt zich op de achtergrond, men ziet geen aanleiding tot meer betrokkenheid.

Maatschappelijke meerwaarde

De meerwaarde van BOS is dat alle losse projecten en initiatieven nu gecoördineerd verlopen. Er is nu meer overleg tussen de verschillende uitvoerende teams en beleidsterreinen op het gebied van jeugdparticipatie. Door deze coördinatie is er nu een uitgebreid aanbod voor een grote groep kinderen. In plaats van rond te hangen in de buurt hebben de kinderen nu een vrijetijdsbesteding. Elke dag kunnen kinderen ergens sporten en dit is ook bekend bij zowel de kinderen als de scholen. Van de buurtregisseurs vernemen de projectleider dat de buurt rustiger is omdat de kinderen minder op straat rond hangen.

Borging

De borging van het BOS-project is nog niet duidelijk. Vooral de Zoneparcs zijn subsidieafhankelijk en het is de vraag of hier nieuwe gelden beschikbaar voor kunnen worden gemaakt. De intentie om door te gaan met BOS in de huidige vorm is zeker aanwezig, maar het is nog onduidelijk of en hoe er geld voor kan worden vrijgemaakt. De Wijkaanpakgeldten ziet de projectleider BOS als één van de mogelijkheden om financiële middelen te verwerven. Binnen het Sportplan zijn er minder mogelijkheden, aangezien de doelstellingen niet helemaal aansluiten.

Zoneparc zorgt voor speelruimte in de buurt

“Een meerwaarde van de naschoolse activiteiten op de Zoneparcs is dat ouders ook betrokken raken bij de sportieve activiteiten van hun kinderen. Doordat de ouders zien wat wij met die kinderen doen worden ze gestimuleerd om ook zelf met hun kinderen actief te worden. Verder bieden wij de kinderen allerlei mogelijkheden om nieuwe sporten en vaardigheden te leren. Wij bemiddelen bij eventuele ruzies en zorgen ervoor dat de kinderen rustig kunnen spelen. Er is weinig ruimte voor kinderen om buiten te spelen in de wijk en de Zoneparcs zijn een veilige en stimulerende omgeving waar de kinderen volop kunnen bewegen.”

Laura Kemp (medewerker Stadsdeel)

Begeleiding op Zoneparc is cruciaal

"De meerwaarde van de Zoneparc-helden (leerlingen uit groep 8 die tijdens een periode de activiteiten op het Zoneparc begeleiden waarbij ze getraind worden door de vakleerkracht) is dat ze leren om ruzies te sussen en de sportactiviteiten te regelen zoals het scheidsrechten bij voetbalwedstrijdjes op het plein. Sommige kinderen zijn erg enthousiast, andere kinderen willen na verloop van tijd gewoon zelf spelen en geen held meer zijn."

Johan is niet onverdeeld positief over de begeleiding vanuit het stadsdeel op de Zoneparcs. "Soms heb je een goede er tussen zitten en dan wordt er ook daadwerkelijk wat met die kinderen gedaan. Maar soms worden er alleen materialen uitgedeeld en gaan de begeleiders op een bankje zitten. Daar zou meer continuïteit moeten zitten, onder andere door betere instructies."

Johan Wolzak (vakleerkracht basisschool/zoneparcmanager)

Succesfactoren

- Korte lijnen, vaste overlegstructuur waardoor het voor alle betrokkenen duidelijk is wie wat doet.
- De activiteiten van BOS zijn gemeengoed geworden op de scholen. De scholen zijn enthousiast en overtuigd van de positieve invloeden.
- Duidelijke afspraken en regels met de scholen.
- Vaste medewerkers in de projectorganisatie. Deze zorgen voor continuïteit, voor zowel de scholen als de kinderen. Hierdoor wordt de samenwerking beter en de activiteiten laagdrempeliger voor de kinderen.

Knelpunten

- Eén van de belangrijkste knelpunten is nog steeds de samenwerking met de sportverenigingen. Op tijden wanneer hun inzet gewenst is, kunnen de sportverenigingen geen mensen leveren.
- Een ander knelpunt is de wisselende samenstelling van de groep uitvoerders. Doordat de uitvoerders via uitzendbureaus worden geregeld zijn er veel verschillende gezichten die steeds opnieuw moeten worden geïnstrueerd. Daardoor is er kwaliteitsverschil in de begeleiding.
- Een laatste knelpunt is de slijtage van de materialen en de financiële verantwoordelijkheid daarvoor.

Conclusies

Het aantal activiteiten en het aantal scholen waar de activiteiten plaatsvinden is toegenomen. Door het BOS-project zijn alle losse initiatieven op sport- en beweeggebied nu op elkaar afgestemd en dat zorgt voor een compleet en gevarieerd aanbod voor de doelgroep. Er is vooral samenwerking en afstemming op operationeel niveau, op beleidsgebied is dit door wisselingen van beleidsmedewerkers nauwelijks tot stand gekomen. Of het BOS-project in de huidige vorm door kan gaan is onduidelijk.

2.4 Stadsdeel Oud-West en stadsdeel Amsterdam Oud Zuid: 'Werk aan de winkel: jongeren van de straat'

Algemene gegevens project

Type project	Leerwerktraject
Kern van het project	Criminele jongeren volgen een tweejarig leerwerktraject (MBO opleidingsvariant BBL) en worden actief als assistent sportactiviteitenbegeleider
Doelgroep	Risicjongeren in leeftijd vanaf 18 jaar
Samenwerkingspartners	Welzijnsorganisatie Combiwel, ROC, stadsdeel
Looptijd	2006-2009; project heeft 6 maanden stilgelegen en loopt daarom langer door, tot zomer 2010

Voortgang (proces)

In de projectorganisatie hebben zich geen veranderingen voorgedaan. De samenwerking tussen de BOS-projectleider (tevens leidinggevende sportbuurtwerk en praktijkdocent) met het ROC is nog steeds goed. De tweede groep krijgt les van dezelfde docent als de eerste groep. Het BOS-project heeft het afgelopen jaar nog meer dan voorheen geprofiiteerd van allerlei projecten in het stadsdeel waarin scholen en sportverenigingen samenwerken, zoals 'Meedoen allochtone jeugd' en 'Sport op school!'.

Resultaten (uitkomsten)

Vorig jaar constateerden we dat 10 jongens uit de eerste groep hun diploma hebben gehaald. Zeven jongens uit die groep zijn nu bezig een vervolgopleiding tot niveau 4. Gedurende de twee jaar dat die extra opleiding duurt, zijn zij in dienst bij Combiwel. Dat wordt betaald door stadsdeel Oud Zuid. Inmiddels is een tweede groep jongens een paar maanden geleden begonnen aan het leerwerktraject.

Het tweejarige leerwerktraject ging begin 2006 met een groep van negentien jongeren van start. Twee jaar later hebben tien jongens hun diploma (BBL niveau 2 aan het ROC) gehaald. Zeven jongens zijn vervolgens voor twee schooljaren als assistent sportactiviteitenbegeleiders in dienst getreden bij welzijnsorganisatie Combiwel. Het is de bedoeling dat zij binnen die twee jaar hun opleiding op niveau 4 afronden. Een opleiding op niveau 4 werd nodig geacht om later aan de slag te kunnen bij werkgevers in de sport. Dit gedeelte van het traject valt officieel niet onder het BOS project. De loonkosten worden (eenmalig) gesubsidieerd door stadsdeel Oud Zuid.

Met de jongens uit de eerste groep gaat het nog steeds goed. Ze gaan naar school en zijn daarnaast aan het werk bij Combiwel. Combiwel zet de jongeren uit het BOS-project in als assistent-trainer, bij de haal- en brengservice voor kinderen die meedoen aan naschoolse sport, als assistent speeltuinmedewerker en als assistent bij pleinsport.

Over de helft van de groep is de projectleider zeer tevreden. De andere helft vervalt als ze te veel vrijheid krijgen nog wel eens in hun oude gewoonten. Voor deze groep kan het volgens de projectleider lastig worden bij een andere werkgever dan Combiwel aan de slag te kunnen gaan.

In oktober 2008 is een nieuwe groep gestart, zes maanden later dan gepland. Deze groep bestaat uit tien jongens van 18-23 jaar. De nieuwe groep is dus iets jonger dan de vorige groep. De nieuwe groep ontvangt een sta-gevergoeding van DWI. De vorige groep kreeg nog een vergoeding in het kader van de DWI leerwerktrajecten. Met de nieuwe groep gaat het goed: ze zijn meer gemotiveerd om er iets van te maken dan de vorige groep. De ouders van de jongeren staan in dit BOS-project op de achtergrond. Ouderparticipatie is gezien de specifieke doelgroep nooit een onderdeel geweest van dit BOS-project (zie rapportage BOS 2007, tweede meetjaar).

Samenwerking B-O-S (beleid en uitvoering)

Er is in dit project nooit sprake geweest van intensieve samenwerking tussen stadsdeel Oud-West en stadsdeel Oud Zuid. Sinds enige maanden valt het jongerenwerk in Oud-West ook niet meer onder Combiwel, waardoor in de nieuwe groep helemaal geen jongens uit stadsdeel Oud-West geworven zijn. Een ander gevolg is dat dit tot stilstand gekomen samenwerking geleid heeft tot minder financiële middelen (loonkostensubsidie voor de zeven jongens die de vervolgopleiding volgen). Ook het meedenken en het adviseren van een tweede beleidsmedewerker werd gemist.

In stadsdeel Oud Zuid wordt in het kader van dit project op beleidsniveau tussen de verschillende beleidsvelden samengewerkt. Het project komt geregeld ter sprake bij (integraal) overleg, omdat er ook verschillende thema's in voorkomen (zoals jeugd en onderwijs). De wethouder jeugd en onderwijs heeft zich zelfs sterk gemaakt voor borging van het project.

Evenals voorgaande jaren is de samenwerking op beleidsniveau tussen beleid en uitvoering (met andere woorden: tussen stadsdeel Oud Zuid en de projectleider van het BOS project) goed te noemen. De BOS-projectleider heeft geregeld contact met de sport consulent van stadsdeel Oud Zuid. De sport consulent zet het BOS-project vervolgens op de agenda bij de wethouders van het stadsdeel. Kennis over dit project is daardoor ook bij de wethouders van verschillende beleidsterreinen aanwezig. Zij kunnen zich vervolgens weer sterk maken voor borging op stedelijk niveau.

De samenwerking op uitvoerend niveau tussen de projectleider van Combiwel, de docent van het ROC, en stadsdeel consulente is net zoals voorgaande jaren goed. Een groot voordeel is dat sinds het begin van het project dezelfde personen deze functies vervullen.

Studenten ROC begeleiden kinderen van schoolplein naar gymzaal

“Sinds een paar maanden zorgen twee jongens van Combiwel (welzijnsorganisatie) ervoor dat de kinderen die deelnemen aan naschoolse sport van het schoolplein naar de gymzaal gebracht worden. Ik ken de jongens niet bij naam, maar wel van gezicht. Ik vind dat ze het erg goed doen. Ze gaan goed om met kinderen.”

Ewout Wattel, gymdocent Olympiaschool.

Studenten ROC ook inzetbaar in de les

“Ik verzorg judo en hockey voor schoolkinderen. Combiwel heeft contact met de scholen en regelt alles. De kinderen die meedoen aan de sportactiviteiten worden gehaald en gebracht door twee jongens van Combiwel. Het is heel belangrijk dat de kinderen gehaald en gebracht worden. Als ik dat zelf zou moeten doen, gaat er weer veel tijd van de les af. In de tussentijd kan ik de judomatten neerleggen.

Na afloop van de les helpen de jongens ook mee opruimen. Daarna brengen ze de kinderen weer terug. Eigenlijk wist ik tot voor kort niet dat deze twee jongens ook een sportopleiding aan het ROC volgden. Nu ik dat weet, kunnen ze me in de toekomst misschien ook helpen met de les.”

Mohammed Laizizi, combinatiefunctionaris

Maatschappelijke meerwaarde

De maatschappelijke meerwaarde van dit BOS-project ligt naar verluid vooral op het vlak van leefbaarheid en veiligheid van buurten. Jongeren die voorheen overlast veroorzaakten in hun eigen buurt, zijn na afloop van het traject in diezelfde buurt op een positieve manier actief met sportactiviteiten. In de Vincent van Goghbuurt is de overlast volgens de buurtregisseur en bewoners door het BOS-project sterk afgenomen, zo vertelt de projectleider. De BOS-projectleider stuurt de jongens uit de groep ook op pad om op incidenteel overlastgevende jongeren en kinderen af te gaan. Door middel van het aanbieden van sportactiviteiten en door de kinderen die overlast veroorzaken aan te spreken wordt de rust in de buurt hersteld.

Naast de maatschappelijke meerwaarde op het vlak van leefbaarheid en veiligheid van buurten, hebben scholen en sportverenigingen baat bij de inzet van de jongens uit de leerwerktrajecten ten behoeve van de naschoolse sportactiviteiten, omdat hen taken uit handen worden genomen zoals het halen en brengen van kinderen van en naar de gymzalen.

Borging

Het afgelopen jaar heeft de projectleider, samen met de sportconsulent, veel energie gestoken in het vinden van een structureel vervolg op dit BOS project. De wens is het project stedelijk voort te zetten. Zonder (co-) financiering vanuit DMO is het echter voor het stadsdeel niet mogelijk het project te verlengen. De wethouder jeugd en onderwijs van stadsdeel Oud Zuid heeft daarom de wethouder Werk en Inkomen van de Centrale Stad uitgenodigd om een kijkje te komen nemen bij het project. Er zijn tot op heden nog geen toezeggingen gedaan.

De wethouder Sport van de Centrale Stad heeft het project ook bezocht in het kader van het Sportplan Amsterdam 2009-2012. Co-financiering lijkt mogelijk; het project komt min of meer onder de noemer BTR trajecten (bijzondere trajecten voor risicojongeren) terug in het sportplan van Amsterdam. Hiervoor zijn stedelijke middelen vrijgemaakt. Het Sport- en Beweegplan van stadsdeel Oud Zuid is nog niet definitief, maar het BOS-project staat er wel in als onderdeel van het uitvoeringsprogramma.

Het stadsdeel is ook in gesprek met andere samenwerkingspartners, zoals het ROC en welzijnsorganisatie Combiwel, om voortzetting van het project veilig te stellen. Het ROC ziet meerwaarde in het uitbreiden van de samenwerking met Combiwel en heeft daarvoor ook toenadering gezocht. Combiwel bekijkt ook of er samenwerking mogelijk is met een leerbedrijf.

Succesfactoren

- De meester-gezel verhouding tussen de Bos-projectleider en de groep.
- De samenwerking tussen Combiwel, stadsdeel Oud-Zuid en het ROC.
- De continuïteit in de groep betrokkenen bij het project: al drie jaar dezelfde Bos projectleider, dezelfde lerares bij het ROC, dezelfde sport consultant bij het stadsdeel.

Knelpunten

- DWI heeft een screening ingevoerd voor de nieuwe jongeren die door Combiwel werden aangemeld. Dat had als gevolg dat bijna alle aangemelde jongens werden afgewezen, omdat ze in contact waren geweest met de politie. De projectleider heeft hiertegen bezwaar gemaakt omdat criminele jongeren of jongeren die op het punt staan af te glijden naar de criminaliteit juist de doelgroep vormen voor dit BOS project. Na overleg zijn uiteindelijk 10 jongens toch begonnen aan het traject. Het oorspronkelijke doel van 15 deelnemers is niet gehaald.
- De samenwerking met stadsdeel Oud-West is van het begin af aan niet van de grond gekomen. Afgelopen jaar heeft het stadsdeel bovendien het jongerenwerk niet meer aan Combiwel uitbesteed, waardoor de contacten nog verder verwaterd zijn.
- De onzekerheid over de borging vanuit DMO na 2009.

Conclusies

In totaal namen 29 jongens deel aan dit BOS project. Van de eerste groep (19 jongeren) is circa 50% op het rechte pad terechtgekomen. Zeven jongens volgen een vervolgopleiding op niveau vier zodat ze na het behalen van hun diploma aan de slag kunnen als zelfstandig sportactiviteitenbegeleider. De tweede groep (tien jongeren) is zes maanden bezig en heel gemotiveerd. Over anderhalf jaar zal duidelijk zijn of ook deze groep op het rechte pad is gebleven. De samenwerking tussen het sportbuurtwerk van Combiwel, het ROC en de Sportconsulent van het stadsdeel is de voorname succesfactor.

2.5 Stadsdelen Amsterdam Centrum, Oost- Watergraafsmeer en Zeeburg: 'De stadssector Oost in BOS'

Algemene gegevens project

Type project	Opplustraject
Kern van het project	Krachtenbundeling van drie stadsdelen op basis van vijf stadsdeel overschrijdende speerpunten: 1 stadsdeeloverschrijdende sportactiviteiten, zoals toernooien 2 toeleiding naar verenigingsport 3 het opzetten van dependances van sportverenigingen in buurten 4 jeugdparticipatie 5 ouderparticipatie en voorlichting.
Doelgroep	Jeugd van 16-18 jaar
Samenwerkingspartners	Stadsdelen, sportbuurtwerk, scholen, sportverenigingen
Looptijd	2006- 31 juli 2010

Voortgang (proces)

BOS in stadssector Oost is een gezamenlijke aanvraag van de stadsdelen Zeeburg, Oost-Watergraafsmeer en Centrum. Er is gekozen voor een samenwerking tussen drie stadsdelen omdat twee van de drie stadsdelen minder (veld)sportverenigingen kennen. Door de krachten te bundelen kunnen sportverenigingen in stadsdeel Oost-Watergraafsmeer versterkt worden, terwijl de jeugd uit de andere twee stadsdelen gebruik kan maken van de sportverenigingen en sportaccommodaties in dat stadsdeel. De aanvraag van de BOS-impuls heeft vooral betrekking op de gebieden Indische buurt in stadsdeel Zeeburg, Transvaalbuurt in stadsdeel Oost-Watergraafsmeer en de oostelijke eilanden in stadsdeel Centrum.

Aanvankelijk heeft het project een half jaar stilgelegen. In datzelfde jaar is een nieuwe projectleider aangesteld die het projectplan heeft veranderd. Het oorspronkelijke projectplan was sterk gericht op uitbreiding van het bestaande sportaanbod. Het nieuwe projectplan richt zich meer op totstandbrenging van meer samenhang en toegevoegde waarde tussen en voor sportstimuleringsprojecten van de afzonderlijke stadsdelen.

Vorig schooljaar (2007-2008) is begonnen met de uitvoering van het nieuwe projectplan. Net als vorig jaar liggen de taken en verantwoordelijkheden in dit BOS-project grotendeels bij de BOS-projectleider. De BOS-projectleider organiseert twee keer per jaar overleg met de betrokken beleidsmedewerkers sport van de drie stadsdelen. Zowel in stadsdeel Centrum als in stadsdeel Oost-Watergraafsmeer heeft het afgelopen jaar een wisseling plaatsgevonden in de personele bezetting van de functie beleidsmedewerker sport.

De BOS-coördinator is 20 uur per week in dienst bij het stadsdeel Zeeburg. Hij werkt vanuit het stadsdeelnkantoor van Zeeburg. Dat heeft als gevolg dat hij veel contact heeft met de beleidsmedewerkers daar, maar veel minder met de beleidsmedewerkers sport van de andere twee stadsdelen. Van de oorspronkelijke stuurgroep – cruciaal binnen het project om de coördinatie tussen de drie stadsdelen te organiseren – is niet veel meer over: de stuurgroep is afgelopen jaar niet meer bij elkaar geweest. Het contact met het sportbuurtwerk van stadsdeel centrum (Sciandri) is verder verwaterd. De BOS-projectleider geeft aan dat nu ook blijkt dat het fysieke gebied waar het BOS-project zich op richt te groot is om een effectief netwerk (met bijvoorbeeld scholen) te onderhouden.

Voor de monitoring van dit BOS-project heeft de projectleider afspraken gemaakt met DMO. De verantwoording van de activiteiten vindt per schooljaar plaats; de verantwoording van de financiële middelen per kalenderjaar. Aan het einde van elk kalenderjaar worden beide documenten naar DMO gestuurd. Dit ligt op schema.

Resultaten (uitkomsten)

Onderstaande resultaten zijn de resultaten van schooljaar 2007/2008 zoals beschreven in de jaarlijkse rapportage aan DMO (januari 2009).

- 1 Er zijn er het afgelopen schooljaar geen stadsdeeloverschrijdende toernooien en scholencompetities georganiseerd. Dit speerpunt had afgelopen schooljaar geen prioriteit, en bovendien waren de uitvoeringsorganisaties er niet klaar voor, volgens de BOS-coördinator.
- 2 In het schooljaar 2007-2008 heeft toeleiding naar verenigingsport veel aandacht gehad. De projectleider heeft bewust gekozen voor verenigingen die deelnemen aan 'Meedoen allochtone jeugd'.

De vorig jaar nieuw opgerichte basketbalvereniging Tha Firebirdz in stadsdeel Zeeburg heeft 25 jeugdleden gekregen dankzij kennismakingslessen op scholen. Hiervoor is een slimme combinatie aangegaan met de middelen vanuit basketbalbond in het kader van het programma Basketbal Unites. Vanuit de sportbuurtclub in de Indische buurt zijn ongeveer 80 kinderen doorgestroomd naar twee bokscclubs. Vanuit voetbal activiteiten in de verlengde schooldag voor de Transvaalbuurt en door het project School en Voetbal vanuit de KNVB zijn ongeveer 25 kinderen doorgestroomd naar voetbalvereniging Overamstel. Vanuit het BOS-project is geen zicht op het aantal kinderen dat via sportbuurtwerkactiviteiten van Sciandri in stadsdeel Centrum is doorgestroomd sportverenigingen.

- 3 Drie verenigingen in stadsdeel Zeeburg zijn begeleid in hun ontwikkeling. Het gaat om basketbal vereniging Tha Firebirdz, de bokscclub ABC, en thai- en kickbokscclub Amsterdam. In stadsdeel Centrum is de basketbalcoördinator van verenigingsondersteuning vanuit DMO betrokken bij het opzetten van een club op twee scholen.
- 4 Vijf jongeren hebben in het kader van jeugdparticipatie Topscore- assistent cursussen gevolgd en tien jongeren hebben RSLA cursus gevolgd. Dat is minder dan geraamd was (9 Topscore; 35 RSLA). Dat komt enerzijds omdat de aanvankelijke raming te hoog was. Anderzijds is er door personele wisselingen en ziekte vanuit de stadsdelen Centrum en Oost Watergraafsmeer geen aandacht voor geweest. Vanuit het BOS budget zijn wel diverse kosten voor het voetbalproject "Give and Gain" (in Oost-Watergraafsmeer) betaald. Daarnaast kregen twaalf meiden 50% korting op de contributie voor een fitnessclub voor vrouwen. In stadsdeel centrum draait het project 'Streetwise' waarin de jongeren samen met de organisatie Sciandri langs de pleinen gaan. Vanuit het BOS budget is de bakfiets met sport- en spel materialen gefinancierd.
- 5 Oudervoorlichting over gezondheid vindt vooral plaats via het project JUMP-in (op twee scholen).

Gezien de complexiteit van het BOS-project is de BOS-coördinator matig tevreden over de resultaten. De projectleider is voor 20 per week aangesteld bij stadsdeel Zeeburg om het BOS-project te coördineren. Daarnaast krijgt hij vanuit het stadsdeel ook allerlei andere taken toebedeeld, waardoor hij het BOS-project niet de tijd en aandacht kan geven die nodig is. Wat ook meespeelt is dat door de participatie van drie stadsdelen geen enkel stadsdeel probleemeigenaar of hoofdverantwoordelijk is.

Kennismakingslessen voetbal op school

"Onze voetbalvereniging doet mee aan het project School en Voetbal. Onze trainers geven kennismakingslessen tijdens de gymles op een aantal scholen. Daarnaast hebben we een naschoolse aanbod bij de club ontwikkeld. Dat houdt in dat de kinderen van bepaalde scholen die meedoen na schooltijd naar onze accommodatie komen en daar onder leiding van club trainers voetbal training krijgen. De kinderen worden afwisselend door ouders, leerkrachten en trainers bij school opgehaald in naar de accommodatie gebracht. Ze moeten een eind lopen. Om 16 uur begint de training, tot 17.15 uur, tweemaal per week. De trainingen worden druk bezocht. Een aantal kinderen is lid geworden van de vereniging; we kunnen echter niet te veel nieuwe leden aannemen omdat onze accommodatie dat niet toelaat. Bovendien zitten we midden in het seizoen en zijn de teams al gevormd. Daarom willen we als oplossing volgend jaar een scholencompetitie beginnen, want op dit moment volgen de schoolkinderen alleen trainingen

en spelen ze geen wedstrijden. →

De kinderen krijgen een nieuw soort lidmaatschappen aangeboden: een schoollidmaatschap. Ze krijgen dan de ene week voetbaltraining, en de week erop spelen ze competitie met andere scholen."

Bart Logchies, vv JOS Watergraafsmeer

Samenwerking B-O-S (beleid en uitvoering)

Er bevinden zich drie zogenaamde BOS driehoeken in dit project:

- de reguliere BOS driehoek (de samenwerking tussen buurt organisaties, onderwijs en sportaanbieders)
- de samenwerking tussen de drie stadsdelen
- de samenwerking tussen de verschillende beleidsterreinen (sport, onderwijs, jeugd).

De reguliere BOS driehoek, oftewel de samenwerking tussen buurtorganisaties, scholen en sportaanbieders, is in de Transvaalbuurt in stadsdeel Oost-Watergraafsmeer geslaagd. De afstemming in het VSD programma op de scholen en de activiteiten in de buurt is verbeterd. In de buurt wordt dagelijks een naschools sportaanbod georganiseerd. De samenwerking is wel afhankelijk van subsidies omdat scholen middelen nodig hebben voor de uitvoering van naschoolse sportactiviteiten.

Een kanttekening dient echter geplaatst worden: er is geen sprake van een directe relatie tussen de scholen en de sportverenigingen. Het stadsdeel zit daar altijd tussen. Het stadsdeel geeft opdracht aan sportbuurtwerk of welzijnsorganisaties om langs de scholen te gaan om invulling te geven aan naschoolse activiteiten. In stadsdeel Zeeburg krijgt welzijnsorganisatie Civic bijvoorbeeld opdracht van het stadsdeel om langs de scholen te gaan en invulling te geven aan naschoolse sportactiviteiten. Het stadsdeel huurt vervolgens aanbieders in (verenigingstrainers of combinatiefunctionarissen) die de activiteiten uitvoeren.

De aanstelling van combinatiefunctionarissen wordt beleefd als de ontbrekende schakel om de BOS driehoek sluitend en meer structureel te maken. Een belangrijk knelpunt was namelijk dat trainers van sportverenigingen geen tijd hebben om 's middags naschoolse lessen te organiseren. Van scholen wordt ook een actievere rol verlangd als zij een aanvraag doen voor de aanstelling van een combinatiefunctionaris. Dit wordt in het contract opgenomen.

De samenwerking tussen de drie stadsdelen en tussen de verschillende beleidsterreinen is zoals in de paragraaf over de voortgang van het project geconstateerd, niet goed van de grond gekomen. Echter, in veel stadsdelen is momenteel een proces gaande waarin de afdelingen sport, jeugd en onderwijs meer toenadering zoeken. Ook in de drie stadsdelen binnen dit BOS-project is dit integrale proces gaande. Een voorbeeld is het betrekken van andere afdelingen bij het ontwikkelen van de Sport- en Beweegnota in stadsdeel Oost-Watergraafsmeer in 2008.

Maatschappelijke meerwaarde

De maatschappelijke meerwaarde is in dit project een secundaire doelstelling waar geen prestatie-indicatoren voor geformuleerd zijn, aldus de projectleider. Toch zijn er maatschappelijke effecten, met name als het gaat om jeugdparticipatie. Er worden ongeveer tien jongeren per jaar opgeleid tot junior voetbaltrainer. Hierdoor ontwikkelen zij zich persoonlijk en maatschappelijk. Een andere groep, van ook ongeveer tien jongeren per jaar,

volgt een RSLA opleiding. Deze jongeren worden ook weer ingezet bij sportactiviteiten in de buurt.

De jongens, die niet bepaald lieverdjes waren voordat zij opgeleid werden, hebben nu een zinvolle bezigheid en een andere rol (namelijk die van assistent trainer) in de buurt. Doordat zij het vertrouwen hebben van de overige jeugd, fungeren zij als een soort intermediair tussen het sportbuurtwerk (stadsdeel) en die jeugd. Er zijn geen cijfers beschikbaar, maar vermoedelijk verlopen de sportactiviteiten daardoor rustiger (zonder incidenten).

Borging

Het BOS project, en daarmee de aanstelling van de BOS-coördinator, loopt eind 2010 af. In stadsdeel Oost-Watergraafsmeer worden zijn taken overgenomen door beweegmakelaars in dienst van het stadsdeel die partijen (scholen, sportverenigingen) gaan verbinden en de regie gaan nemen inzake de programmering van het totale schoolse sportaanbod volgens een gebiedsgerichte aanpak. In stadsdeel Zeeburg komt er een projectleider voor het naschoolse aanbod, die ook de combinatiefuncties zal gaan coördineren.

De stadsdeel overstijgende speerpunten 2 tot en met 5 komen allen terug in het sportplan van de centrale stad en in de sport en beweegplannen van de stadsdelen Zeeburg en Oost-Watergraafsmeer en zijn daardoor geborgd en krijgt cofinanciering door DMO en het stadsdeel. Een gedeelte van de BOS middelen vervalt natuurlijk, maar doordat het bij BOS om cofinanciering gaat, is een gedeelte van de middelen geborgd. Tevens komen er vanuit de sport- en beweegplannen van de stadsdelen waarschijnlijk meer middelen beschikbaar. Medio 2009 zal hierover meer duidelijkheid ontstaan.

Succesfactoren

- De combinatiefunctionarissen zijn de tot nu toe ontbrekende schakel in de BOS driehoek geweest.
- Jongeren opleiden (RSLA, Give and Gain project) en vervolgens inhuren om bij sportactiviteiten in de buurt te assisteren.
- Slim met middelen omgaan: bijvoorbeeld door het combineren van middelen van de bonden voor "Meedoen allochtone jeugd" en BOS, waarbij ook nog gebruik wordt gemaakt van extra verenigingsondersteuning. Alle verenigingen die in dit BOS-project zijn betrokken zijn "Meedoen"-verenigingen.

Knelpunten

- Veel personeelwisselingen bij de beleidsmedewerkers sport van de participerende stadsdelen.
- Het budget voor BOS wordt te klein als drie stadsdelen het moeten delen.
- Het gebied dat bestreken wordt door drie stadsdelen is te groot om een effectief netwerk met bijvoorbeeld scholen op te bouwen en te onderhouden.
- Het blijkt voor de BOS-coördinator moeilijk te zijn samenwerking te organiseren met andere beleidsterreinen binnen de drie participerende stadsdelen. Binnen het stadsdeel waar hij zit lukt dat ternauwernood: in de twee andere twee stadsdelen niet.

Conclusies

De meerwaarde van dit BOS-project lag het afgelopen jaar bij de toeleiding naar verenigingen en de oprichting van satellietclubs. Door naschoolse activiteiten aan te bieden in samenwerking met verenigingen, zijn veel kinderen verenigingslid geworden. Een belangrijke factor was de keuze van de tak van sport: van kickboksen, boksen, basketbal en voetbal blijkt een grote aantrekkingskracht uit te gaan.

2.6 Stadsdeel Westerpark (1): 'Jeugd neemt de leiding'

Algemene gegevens project

Type project	Leer-werktraject
Kern van het project	Het vergroten van de mogelijkheden en ontplooiing van risicjongeren door het bieden van werkervaring (als jeugdsportleider) en educatieve vorming.
Doelgroep	Risicjongeren van 13-18 jaar
Samenwerkingspartners	Roc, Jeugdzorg, politie, sportvereniging, sportbuurtwerk
Looptijd	2006-2010

Voortgang

Er zijn geen veranderingen in de projectorganisatie, de organisatie is na drie jaar stevig ingebed in een samenwerking op zowel beleidsniveau als op uitvoeringsniveau. De aanwas van jongeren komt vanuit verschillende hoeken waaronder scholen (Marcanti college), politie, jeugdzorg, ketenunit, maar vooral ook vanuit de jongeren zelf. De betrokkenen zijn erg enthousiast over Jeugd Neemt de Leiding (JNL) en het project is de afgelopen jaren qua bekendheid gegroeid en mede daardoor verloopt de samenwerking steeds beter.

Resultaten

Momenteel doen er dertien jongeren mee (3^e tranche), waarvan drie meiden. Drie jongeren staan op de wachtlijst. De reden waarom jongeren afhaken heeft in de meeste gevallen te maken met een zorgelijke thuissituatie. De samenwerking met de voetbalvereniging SDZ is uitgebreid, er zijn nu vier jongeren actief. De jongeren assisteren bij de trainingen en hebben in februari 2009 een scheidsrechterscursus gevolgd. De reacties zijn van beide kanten positief. Er is nog geen samenwerking met andere sportverenigingen. Er wordt zoveel mogelijk geprobeerd maatwerk te leveren, door de jongeren te plaatsen op plekken die zij zelf leuk vinden en door ze opleidingen en/of cursussen aan te bieden die aansluiten bij hun behoeften. De jongere is zelf leidend voor zijn eigen traject.

Samenwerking

Ten aanzien van vorig jaar is de samenwerking op beleidsniveau toegenomen. De lijnen zijn kort (ook fysiek gezien, ze werken in hetzelfde gebouw) en de beleidsmedewerkers weten elkaar te vinden en de BOS-projecten zijn terug te vinden in de speerpunten van o.a. het jeugdbeleid. De bijeenkomst die vanuit afdeling Sport is georganiseerd voor alle beleidsmedewerkers van Jeugd, Onderwijs en Veiligheid heeft hier zeker bij geholpen. De informatievoorziening naar elkaar toe is goed en de bekendheid van het project is toegenomen.

Mede hierdoor is ook in andere projecten de samenwerking tot stand gekomen en vormen de sportprojecten een van de speerpunten van het nieuwe jeugdbeleid. Aangezien men merkt dat de samenwerking positieve resultaten levert, is de kans aanwezig dat de overlegstructuur blijft bestaan.

Maatschappelijke meerwaarde

De maatschappelijke meerwaarde van het project is de uitstraling naar de buurt. De jongeren doen iets in de buurt en vóór de buurt. Daarbij krijgen ze de kans om zich bij de buurtbewoners van een andere (positieve) kant te laten zien en ook vervullen ze een voorbeeldfunctie voor de andere jongeren in de buurt. De jongeren leren om te gaan met verantwoordelijkheden en leren om richting te geven aan hun eigen leven.

Alle vaste sportmedewerkers, grotendeels de coaches, zijn direct en indirect betrokken bij JNL. Zij zorgen met hun persoonlijke vakinhoudelijke begeleiding voor een grote meerwaarde binnen JNL. De direct betrokken sportmedewerkers zijn een levend voorbeeld voor de Junior Sportleiders. Gezien de intensieve betrokkenheid die het van een coach vraagt heeft het even tijd nodig gehad om draagvlak te creëren binnen het team, maar nu het er is plukt iedereen de vruchten ervan.

Borging

De intentie is aanwezig om JNL door te laten gaan in de huidige vorm, ook als de financiering vanuit BOS stopt. Het stadsdeel neemt het initiatief om uit te zoeken hoe JNL voortgezet kan worden. Of dit gaat lukken valt nog niet te zeggen. Binnen het Sportplan zijn er mogelijkheden omdat die doelstellingen aansluiten bij de doelstellingen van JNL maar de financiering wordt zoals het nu lijkt geleverd in diensten en daar is het project niet direct bij gebaat. Het is zeer belangrijk voor het slagen van het project dat de huidige organisatie niet verandert. Vertrouwen en bekendheid met het project en zijn medewerkers is een essentieel onderdeel binnen JNL.

Succesfactoren

- De samenwerking tussen de verschillende partijen in het stadsdeel verloopt goed. Na een periode van elkaar leren kennen heeft de organisatie een groot en stevig netwerk opgebouwd waarin het project gedraaid kan worden. Iedereen voelt zich nu verantwoordelijk voor het project.
- De korte lijnen op beleid- en uitvoeringsniveau.
- De erkenning die de jongeren direct krijgen voor hun inzet. Dat maakt ze gemotiveerd.
- De grootste instroom komt vanuit de jongeren zelf. Hierdoor is de motivatie hoog en door het opgebouwde netwerk kunnen de jongeren goed worden geholpen.
- Deelnemers worden ingezet in het andere BOS-project in Westerpark.
- De combinatiefunctionarissen worden op deze projecten doelbewust ingezet. Zij moeten de link tussen school, buurt en sport versterken en verbeteren waar dat nu spaak loopt. Hier wordt veel van verwacht.

Knelpunten

- Hoewel er enthousiast gereageerd wordt door het ROC over samenwerking binnen JNL komt deze samenwerking niet goed tot stand. Het blijkt organisatorisch erg moeilijk voor het ROC om dit te regelen.
- Begeleiding van de jongeren binnen de sportvereniging. Dit kost veel tijd en die is er niet altijd. Hetzelfde geldt voor het betrekken van de ouders van de jongeren.

Risicjongeren krijgen een perspectief

“Succesfactoren van JNL zijn de grote betrokkenheid van de mensen die het organiseren en de korte lijnen op zowel beleidsniveau als uitvoeringsniveau. Daardoor kan er met een snelheid worden gewerkt, die essentieel is in het werk met risicjongeren. Binnen dit project worden jongeren perspectieven geboden zodat ze niet de fout in gaan: dat is een grote maatschappelijke meerwaarde van dit project. In de toekomst zou het project zich meer kunnen richten op meiden. De behoefte onder meiden voor deelname is groot, maar omdat je ze niet hoort worden ze over het hoofd gezien. Daar is nog winst te boeken!”

Johan van Terp, coördinator netwerkbijeenkomsten

Jongeren vervullen voorbeeldfunctie

“De meerwaarde van JNL is dat sport als middel wordt gebruikt. Sport wordt gebruikt om de jongeren structuur te bieden en verantwoordelijkheidsgevoel. Ze leren dingen waar ze de rest van hun leven iets aan hebben en op die manier draag je een steentje bij. Ze leren simpele omgangsvormen als nakomen van afspraken. Ik zie veel vooruitgang bij de jongeren op dit vlak. Ze zijn vooral in het begin nog speels en moeten leren dat ze een voorbeeldfunctie hebben, wanneer ze voor een groep kinderen staan. Ik krijg instructies van de projectleider over de begeleiding van de jongeren. Ik geef ze huiswerk op en evalueer achteraf hoe het gegaan is. De meiden die meedoen aan het project laten een positieve indruk achter, ze doen het goed.”

Ron Bushoff (activiteitenbegeleider)

Conclusies

Na drie jaar is er een hecht netwerk rondom het project ontstaan (zowel op beleid- en uitvoeringsniveau) en kennen de betrokken partners elkaar goed. Het project slaat aan bij de deelnemers en betrokkenen melden een omslag in houding en gedrag bij de deelnemende jongeren. Er is veel draagvlak voor het project. Wel is het project zeer tijdsintensief.

2.7 Stadsdeel Westerpark (2): 'Kinderen in beweging met de sportbuurtclub'

Algemene gegevens project

Type project	Sportbuurtclub
Kern van het project	Een laagdrempelige manier van sport en bewegen aanbieden, beginnend bij de jongste kinderen van het voortgezet onderwijs. Daarbij worden ouders zoveel mogelijk betrokken.
Doelgroep	Kinderen van de groepen 1 t/m 4 van de basisschool (en de ouders).
Samenwerkingspartners	Scholen, sportbuurtwerk, Stichting Welzijn Westerpark
Looptijd	2006 -2010

Voortgang

Het afgelopen jaar zijn er geen veranderingen geweest ten aanzien van de projectorganisatie en juist deze continuïteit is een positieve factor gebleken.

Continuïteit bij zowel de projectorganisatie als de uitvoering zorgt voor een bekendheid bij de scholen en de kinderen zelf waardoor de samenwerking soepel verloopt.

Het aantal deelnemers wordt digitaal bijgehouden en na elke module wordt een evaluatie gehouden met de scholen, het stadsdeel en de sportbuurtclub. Op deze manier kan de voortgang worden gemonitord en eventuele aanpassingen worden gedaan.

Resultaten

Het aanbod van de sportbuurtclub (SBC) voor de groepen 1 t/m 4 is uitgebreid van vier scholen naar zeven scholen. Nadat scholen eerst moesten wennen aan het idee is het merendeel na kennismaking d.m.v. evenementen, promotie en proeflessen nu erg enthousiast. De bekendheid is toegenomen en de netwerken zijn stevig opgebouwd.

De SBC vormt een laagdrempelig, kwalitatief goed aanbod waarin kennis kan worden gemaakt met de buurt. Hierin ligt ook een accent op sport, lijf en gezondheid. Ouders worden zoveel mogelijk betrokken door ouder-kind lessen te geven en ze mee te vragen als begeleider. De betrokkenheid wordt steeds groter, gezien de deelname van ouders tijdens evenementen.

Samenwerking

Ten aanzien van vorig jaar is de samenwerking op beleidsniveau toegenomen en zeer goed te noemen. De lijnen zijn kort en de beleidsmedewerkers weten elkaar te vinden en de SBC is terug te vinden in de speerpunten van het jeugdbeleid. Door nauwe samenwerking met de beleidsmedewerker Jeugd zijn de wijkarrangementen tot stand gekomen waarin de SBC het sportgedeelte verzorgt. Ook worden er beleidsbijeenkomsten georganiseerd in het kader van 'sportinclusief denken'.

Er wordt met een aantal sportverenigingen samengewerkt (vier op dit moment) en dit verloopt naar tevredenheid. Soms wordt er contact opgenomen met de verenigingen, soms nemen verenigingen zelf het initiatief. Er is geen zicht op eventuele doorstroom naar de verenigingen.

Maatschappelijke meerwaarde

Het laagdrempelige aanbod zorgt ervoor dat veel kinderen op een jonge leeftijd in aanraking komen met sport. Daarbij wordt sterk de link gelegd met gezondheid en dat vormt de maatschappelijke meerwaarde. Doordat vroeg wordt begonnen met bewustwording van het belang van gezondheid en bewegen. Aanvullend zijn er eigen sportmedewerkers en jongeren die meedoen met Jeugd Neemt de Leiding die optreden als begeleiders in dit BOS-project zodat zij de kans krijgen om te leren. Op deze manier vullen de projecten in Westerpark elkaar goed aan.

Borging

De intentie is aanwezig om dit BOS-project door te laten gaan in de huidige vorm, ook als de financiering vanuit BOS stopt. Het stadsdeel neemt het initiatief om uit te zoeken hoe dit project voortgezet kan worden. Of dit gaat lukken valt nog niet te zeggen, maar het bestuurlijk draagvlak voor de sportbuurtclub is redelijk groot. Binnen het Sportplan zijn er mogelijkheden omdat die doelstellingen aansluiten bij de doelstellingen van de sportbuurtclub, maar de financiering wordt zoals het nu lijkt geleverd in diensten en daar is het project niet direct bij gebaat. Het is zeer belangrijk voor het slagen van het project dat de huidige organisatie niet verandert.

Succesfactoren

- Continuïteit. Nadat er eerder veel wisselingen zijn geweest is er nu stabiliteit wat betreft de projectleiding en de andere medewerkers en dat heeft een positief effect. De scholen, begeleiders, ouders en de kinderen zien nu steeds dezelfde gezichten.
- Ondersteuning voor het project vanuit meerdere beleidsterreinen. Door dagelijkse contacten kunnen doelstellingen worden gerealiseerd (vervlechting van beleidsvelden).
- Deelnemers van JNL fungeren als assistent bij de sportbuurtclub. Ook worden stagiaires ingezet. Hierdoor kunnen voor alle activiteiten de benodigde gediplomeerde trainer en een assistent worden ingezet.
- De inzet van combinatiefunctionarissen zorgt ervoor dat de samenwerking met verenigingen kan worden versterkt.

Knelpunten

- Registratie van doorstroom naar sportverenigingen. Er is geen zicht op hoeveel kinderen doorstromen naar sportverenigingen, hier is wel een systeem voor ontwikkeld maar deze is nog niet ingevoerd.
- De tijden van de sportbuurtclub komen niet overeen met de tijden dat verenigingstrainers zich in kunnen zetten. Dit probleem zou kunnen worden ondervangen door de inzet van combinatiefunctionarissen.

Sportbuurtclub vraagt daadkrachtig optreden van projectleider BOS

"Ik vind de SBC een heel goed initiatief en ik sta zeker achter het idee om kinderen lekker te laten sporten. Waar je als school wel tegenaan loopt wanneer je aan dit soort dingen begint (je school openstellen voor derden), is dat er organisatorisch taken bijkomen en daarvoor ontbreekt de tijd. Eventuele problemen die te maken hebben met de SBC komen vaak toch bij de school terecht en dat is niet de bedoeling. Dit wordt overigens wel opgevangen door de projectleider. Er zijn wel eens wat verschillen tussen de school en leiding van SBC wat betreft de pedagogisch-didactische aanpak, maar door de daadkrachtige aanpak van de projectleider levert dit geen grote problemen op. Hoewel de SBC extra werk oplevert voor de school is het zeker de moeite waard!"

Frans van Vuuren, directeur Elisabeth Paulus school

Sportbuurtclub biedt stageplekken voor 'Jeugd neemt de leiding'

"De kinderen van groep 1 t/m 4 die meedoen aan de sportbuurtclub zijn heel erg enthousiast. De SBC vormt een veilige omgeving waar kinderen kunnen spelen en leren samenwerken. Het sociale aspect is erg belangrijk! Ik krijg regelmatig terugkoppeling van de vakleerkrachten dat bepaalde kinderen nu wel durven mee te spelen en dat eerst niet durfden. Er is sowieso goed contact met de vakleerkrachten van de scholen. Nadat kinderen bij de SBC waren geweest durfden de kinderen sommige spelletjes en beweging wél, dat is natuurlijk een mooi resultaat. De SBC heeft een stimulerende rol en maakt ook de koppeling met gezondheidsaspecten. Jongeren die deelnemen aan JNL lopen stage bij de SBC, wat inhoudt dat ze meekijken of het begeleiden van deze kinderen iets voor hen is. Dat gaat goed, sommigen pakken het heel snel op, anderen merken dat dit niet iets voor hen is."

Ron Bushoff (activiteitenbegeleider)

Conclusies

Na een wat langzame start is het aantal deelnemende scholen gestegen van vier naar zeven. De scholen zien een meerwaarde in het project en de kinderen reageren enthousiast. Doordat er continuïteit is gekomen in de projectorganisatie is er een hecht netwerk opgebouwd dat positief werkt voor zowel de deelnemende scholen, als de kinderen zelf. Doordat de kinderen steeds dezelfde personen zien, wordt de nagestreefde laagdrempeligheid bereikt.

3 Samenwerking B-O-S

3.1 Samenwerking binnen BOS

De oorspronkelijke doelstelling van de BOS-impuls vermeldt dat samenwerking via BOS-projecten beoogt een duurzaam effect te hebben, en wel langs twee wegen:

- Partners uit buurt, onderwijs en sport moeten gericht en structureel met elkaar gaan samenwerken om 'dagarrangementen' voor jeugdigen te ontwikkelen.
- De gemeente voert de regie en werkt daarbij vanuit een geïntegreerd beleid, waarbij beleid voor gezondheidszorg, sport, veiligheid, ruimtelijke ordening, onderwijs en welzijn op elkaar zijn afgestemd.

Bij de evaluatie van de BOS-projecten in Amsterdam is vanaf het begin onderscheid gemaakt tussen samenwerking op drie verschillende niveaus:

- tussen de verschillende beleidsvelden (jeugd, onderwijs, sport)
- tussen de stadsdelen
- tussen uitvoering en beleid

In de volgende paragrafen wordt nader ingegaan op de vraag in hoeverre er een Buurt-Onderwijs-Sport driehoek tot stand is gekomen door de BOS-impuls op deze drie niveaus (zie ook bijlage 3).

3.2 Samenwerking in beleid

Samenwerking tussen de stadsdelen, zoals beoogd werd in sector Oost (zie paragraaf 2.5), is vrijwel niet van de grond gekomen. De projectleider BOS opereert vooral vanuit het stadsdeel waar hij kantoor houdt en waar hij de medewerkers kent en daardoor gemakkelijk kan benaderen. De beleidsmedewerkers van de verschillende stadsdelen komen er niet aan toe om elkaar regelmatig te informeren. Ook tussen Oud-Zuid en Oud-West is niet de gewenste samenwerking en kennisdeling tot stand gekomen.

Van samenwerking tussen verschillende beleidsniveaus binnen de verschillende stadsdelen is in het kader van BOS nergens structureel sprake. In de plannen van aanpak die als basis dienen voor de uitvoering van de BOS-projecten staan projectgroepen en stuurgroepen gepland. Die organisatiestructuur moest er ondermeer voor zorgen, dat tijdig kan worden bijgestuurd, wanneer bijvoorbeeld projectresultaten achter blijven bij de verwachtingen. In de praktijk blijkt dat er geen stuurgroepen zijn geformeerd rond de projecten. De samenwerking tussen de verschillende beleidsvelden gebeurt indien nodig, en is niet structureel georganiseerd rond BOS. Wanneer dit gebeurt, ziet men wel de voordelen van samenwerking in, zoals in stadsdeel Westerpark (zie paragraaf 2.6). De vraag is of dit overleg blijvend is van karakter. In bijvoorbeeld stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer is er geen samenwerking tot stand gekomen op beleidsniveau. Men ziet er de noodzaak niet toe. Maar de hoofdoorzaak is dat er veel wisselingen zijn geweest op beleidsniveau, waardoor de continuïteit ontbrak. Dit heeft zijn wisselwerking heeft op de borging van BOS op beleidsniveau (zie hoofdstuk 5).

Feit is wel dat sportbeleid steeds meer een integraal karakter krijgt, zodat het waarschijnlijk niet alleen van de BOS-impuls afhankelijk is of er samenwerking wordt gezocht.

Samenwerking tussen beleid en uitvoering is lang niet in alle stadsdelen gewaarborgd. Gedurende de looptijd van de BOS-projecten is gebleken dat de projecten snel in de uitvoering schieten en het contact tussen beleid en uitvoering ad hoc is of achterwege blijft. Positieve uitzondering vormt stadsdeel Amsterdam Noord, waar de BOS-coördinator sinds dit jaar ook beleidstaken heeft. Hij legt verbindingen tussen BOS-activiteiten en andere activiteiten binnen het stadsdeel, zoals de milieukeek en hij overziet de aansluiting tussen de uitvoering van activiteiten en de rode draad in het beleid. Zo kan hij waar nodig bijsturen. Ook in stadsdeel Zuidoost zijn de lijnen kort. Sector oost, stadsdelen Oud-West en Oud-Zuid en stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer voorbeelden waar weinig tot geen uitwisseling tussen beleid en uitvoering.

3.3 Samenwerking in uitvoering

Nadruk bij de BOS-projecten in Amsterdam ligt op de uitvoering. BOS heeft in de meeste gevallen dan ook een impuls gegeven aan het opbouwen van een netwerk. Goed voorbeeld is Westerpark. Er worden contacten gelegd met verschillende partijen in de buurt (welzijn, politie, scholen, etc.). Daardoor zijn de partijen beter op de hoogte van elkaars werkzaamheden en mogelijkheden om samen te werken. Er is veel energie gestoken om bekendheid voor het project te krijgen en dat werpt zijn vruchten af. Vooral in het werken met risicojongeren is het van belang om snel te handelen en dat is nu bereikt. Dat kost wel tijd, energie en een constante factor in de projectorganisatie. Dat zijn vaak lastige onderdelen in dergelijke projecten maar wel onmisbaar en essentieel.

In stadsdeel Noord zoeken de projectleiders BOS aansluiting bij reeds bestaande buurtoverleggen. In stadsdeel Zuidoost is er via BOS ruimte voor burgerinitiatieven op het gebied van sport en bewegen. Afstemming met het onderwijs gebeurt onder andere in het kader van de organisatie van Brede School activiteiten en de Naschoolse Opvang (onder andere in stadsdeel Amsterdam Zuidoost en stadsdeel Amsterdam Noord).

De samenwerking met sportverenigingen blijft een knelpunt. Sportverenigingen kunnen gewoonweg geen mensen leveren op de gewenste tijdstippen. Ook is er weinig direct contact tussen stadsdeel en sportvereniging. Tot slot ontbreekt vaak kennis en tijd bij het stadsdeel om sportverenigingen gericht te ondersteunen.

Stadsdelen kunnen sportverenigingen motiveren tot deelname door te laten zien hoeveel nieuwe leden deelname aan BOS (kan) opleveren. Bij geen van de BOS-projecten wordt dit inzichtelijk gemaakt.

In alle projecten doet sportbuurtwerk het grootste deel van de uitvoering. De komst van de combinatiefunctionarissen maakt de BOS-driehoek compleet. De band tussen onderwijs en sportvereniging versterkt. Aandachtspunt is de B, die dreigt uit beeld te verdwijnen.

3.4 Conclusie

De samenwerking op beleidsniveau is wisselend en redelijk ad hoc. Samenwerking op beleidsniveau ontstaat vooral als de fysieke afstand tussen beleidsmedewerkers klein is, wanneer medewerkers elkaar persoonlijk kennen en via een gedreven projectleider, die veel tijd en energie steekt in het bij elkaar brengen van mensen en draagvlak creëren, ook op beleidsniveau!

Er is volop samenwerking tussen B-O en S op uitvoeringsniveau, die in een aantal gevallen duurzaam van karakter lijkt. De inzet op coördinatie en afstemming op uitvoeringsniveau is een winst van de BOS-impuls. Doordat er netwerken zijn opgebouwd wordt overlap in het aanbod voorkomen en kunnen stadsdelen en bijvoorbeeld welzijnsorganisaties middelen efficiënter inzetten. Doordat betrokkenen in, met name de uitvoering, meer contact hebben met elkaar weet men wat men aan elkaar heeft en kunnen drempels tot samenwerking verlaagd worden.

De sportverenigingen, die worden betrokken bij BOS, zijn vaak al actief binnen het stadsdeel (de buurt) op een andere manier. Er wordt vaak niet verder gekeken en daardoor worden de sportverenigingen die wel betrokken zijn soms overbelast en haken alsnog af. De combinatiefuncties zouden hier op ingezet kunnen worden, zoals in Amsterdam Noord en in Amsterdam Zuidoost. Daar is nog veel winst te behalen.

Kortom, BOS in Amsterdam is voornamelijk ingericht op de uitvoering van activiteiten en het op peil houden van het aanbod. De projecten zijn weinig tot helemaal niet gericht op structurele uitbreiding van aanbod gericht op het wegwerken van achterstanden (zie ook H4 Maatschappelijke meerwaarde).

Desalniettemin zijn juist deze samenwerkingsverbanden een waardevolle opbrengst van BOS, waar voor gewaakt moet worden dat deze blijven voortbestaan na afloop van de subsidieperiode. Deze bal ligt voornamelijk bij de stadsdelen.

4 Maatschappelijke meerwaarde

4.1 De maatschappelijke meerwaarde van BOS

We hebben in de voorgaande hoofdstukken kunnen constateren, dat de BOS-projecten over het algemeen succesvol zijn in de uitvoering. In dit hoofdstuk gaan we nader in op de effecten, anders dan het bereiken van deelnemers met activiteiten. Tijdens de evaluatiegesprekken hebben we aan de respondenten gevraagd wat zij als voornaamste maatschappelijke meerwaarde zien. Op basis daarvan geven we hieronder een beeld van de Amsterdamse situatie (zie ook bijlage 4).

De BOS-projecten zijn gericht op het wegwerken van achterstanden bij de doelgroep rond gezondheid, welzijn, opvoeding, overlast en onderwijs. Het gaat bijvoorbeeld om effecten op het gebied van leefbaarheid, integratie, persoonlijke, preventie en jeugdzorg en positieverbetering.

De maatschappelijke waarde van projecten als de BOS-projecten in Amsterdam is moeilijk vast te stellen. Causale verbanden tussen de activiteiten (output) en de effecten daarvan (outcome) zijn bijna niet één-op-één aan te geven. De effecten hebben betrekking op zaken als integratie en het wegwerken van achterstanden bij jongeren. Dergelijke doelstellingen zijn benoemd in de projectplannen. Het zijn weinig tastbare en dus lastig meetbare zaken.

4.2 Maatschappelijke meerwaarde volgens de projectleiders

Tijdens het eerste meetjaar van BOS (2006) bleek dat de maatschappelijke waarde van sport één van de belangrijkste redenen was om mee te doen aan de BOS-impuls. Andere redenen waren: optimalisering accommodatiegebruik, afstemmen sportstimuleringsprojecten en andere activiteiten voor jongeren en schaalvergroting door samenwerking.

In dit vierde meetjaar van BOS hebben we de respondenten gevraagd naar de maatschappelijke meerwaarde, die de BOS-projecten daadwerkelijk opleveren. Met andere woorden: dragen de projecten bij aan de doelstellingen van de BOS-projecten, die inzetten op het wegwerken van achterstanden.

Uit de gesprekken met beleidsmedewerkers en projectleiders, die betrokken zijn bij BOS, komt niet heel veel informatie over de maatschappelijke meerwaarde van de projecten.

De gegevens die monitoring oplevert, al dan niet via JUMP-in, zijn niet eenduidig te herleiden tot BOS-activiteiten. Zichtbaar is alleen de deelname van de doelgroep aan de activiteiten, en dit stemt in de meeste gevallen tot tevredenheid.

Wanneer zij de effecten met betrekking tot maatschappelijke meerwaarde aangeven, gaat het met name om het grip krijgen op hangjongeren. Dat lukt onder andere door het een zinvolle vrijetijdsbesteding of hen een opleiding in de sport te bieden.

Door de BOS-projecten is er meer en nauwer contact met jongeren. Het netwerk rond het BOS-project zorgt ervoor dat er sneller kan worden ingegrepen, mocht dat nodig zijn. Uit incidentele gesprekken met bijvoorbeeld een buurtregisseur ontvangen de projectleiders signalen over dat het rustiger is een bepaalde wijk of straat. Het betreft voornamelijk jongens. Op het vlak van het bereiken van meisjes via de projecten liggen nog kansen! Resultaten op het gebied van overgewicht komen wel ter sprake, maar kunnen volgens de respondenten niet zondermeer toegeschreven worden aan de BOS-activiteiten. De activiteiten vormen immers maar een onderdeel van het totale aanbod.

Opvallend genoeg komt in de gesprekken integratie als effect niet aan de orde.

4.3 Conclusie

Betrokkenen vinden de maatschappelijke waarde van sport belangrijk –het is één van de drijfveren om te investeren in de BOS-activiteiten-, maar kunnen er niet de vinger op leggen in hoeverre de BOS-projecten er aan bijdragen of maatschappelijke doelen worden behaald.

Het is van belang, mede op oog van toekomstige financiering, maar ook als het gaat om het stedelijk uitrollen van projecten om meer aandacht te hebben voor maatschappelijke effecten.

5 Structurele verankering (borging)

5.1 Einde BOS-impuls in zicht

De BOS-impuls wordt deels gefinancierd door het ministerie van VWS voor projecten met een duur van vier jaar. De stadsdelen leveren zelfstandig hun cofinanciering. De eerste BOS-projecten in Amsterdam startten in 2006. 2009 is daarom het jaar dat de eerste projecten in Amsterdam zullen aflopen, omdat de subsidie stopt. Dat geldt voor de projecten in Geuzenveld-Slotermeer en in Amsterdam Zuidoost.

Zo langzamerhand wordt het tijd om vooruit te kijken naar de periode na de BOS-impuls. Denken de projectleiders en betrokken beleidsmedewerkers na over de voortzetting van BOS-activiteiten na afloop van de BOS-impuls? Hoe is het vervolg geregeld en waar komt het geld vandaan? Is er sprake van borging in gemeentelijk beleid? En zo ja, welk beleid.

Wij hebben de respondenten gevraagd hoe zij over bovenstaande vragen denken (zie ook overzicht in bijlage 5).

5.2 Ideeën en initiatieven rond voortzetting BOS-activiteiten

Zoals blijkt uit de beschrijvingen van de projecten in hoofdstuk 2 denken de geïnterviewde respondenten nog niet concreet na over de voortzetting van het project na afloop van de BOS-impuls. Wij bemerkten bij de respondenten geen gevoel van urgentie (zie schema in bijlage 5).

Uitzondering op de regel vormt bijvoorbeeld stadsdeel Westerpark. Daar is duidelijk het besef dat het project dit jaar afloopt. Men zoekt in dat stadsdeel aansluiting bij het Sportplan. Er is onduidelijkheid over de looptijd van het BOS-project, dat wordt nu eerst uitgezocht. In Westerpark zijn betrokkenen druk bezig met de borging van de BOS-projecten. Er wordt aansluiting gezocht bij het Sportplan en andere beleidsterreinen zoals Jeugd en Onderwijs. Een essentiële voorwaarde voor beide BOS-projecten is dat de huidige projectorganisatie kan blijven bestaan. Er is de afgelopen drie jaar veel tijd gestoken in het opbouwen van een netwerk en ook voor de deelnemende jongeren en kinderen is continuïteit belangrijk (laagdrempeligheid).

Het project in Geuzenveld Slotermeer heeft er minder baat bij om aansluiting te zoeken bij het Sportplan van Amsterdam, aangezien er in die nota weinig aanknopingspunten te vinden zijn. Zij zetten in op de Wijkaanpakgeldten om het BOS-project verder te kunnen financieren.

Bij doorvragen blijken er zich al wel een aantal wegen aan te dienen die continuering van activiteiten mogelijk maken:

- combinatiefuncties
- brede school activiteiten
- extra fte bij stadsdeel (Bos-projectleider komt op de loonlijst)
- middelen uit de wijkaanpak
- aansluiting bij het sportplan. De mogelijkheden binnen het sportplan staan echter nog niet scherp op het netvlies bij de betrokkenen

Sportplan Amsterdam en de combinatiefunctionaris

In het kader van de impuls "brede school, sport en cultuur" worden komende jaren 2500 combinatiefunctionarissen ingezet in het gebied op en rond de school. De invoering van de (uiteindelijk 100) combinatiefunctionarissen valt in Amsterdam samen met de implementatie van het sportplan. In het kader hiervan worden in de periode 2009-2012 op 100 scholen met een lage SES schoolsportverenigingen opgezet. Het doel daarvan is om ook voor leerlingen op die scholen sport structureel bereikbaar te maken. De combinatiefuncties zullen voor een aanzienlijk deel op JUMP-in scholen worden aangesteld.

5.3 Conclusie

De meeste respondenten zijn (nog) niet bezig met de periode na afloop van de BOS impuls. Alle projecten zijn nog volop in de uitvoering en wat er daarna gebeurt is nog niet duidelijk. Positieve uitzonderingen in deze zin vormen stadsdeel Westerpark en stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer. De koppeling tussen voorzetting van BOS en het Sportplan Amsterdam is voor veel respondenten niet duidelijk.

Verder geeft men aan dat de voorzetting van BOS-activiteiten afhankelijk is van politieke keuzes. Maar afgaande op de gesprekken kunnen we vragen stellen bij de mate waarin een lobby op gang komt om voortgang van huidige activiteiten voor de toekomst veilig te stellen.

Voor projecten gericht op onderwijs en sportvereniging geldt, dat dit onderdeel reeds verankerd is in het Amsterdams Sportbeleid. Maar voor bijvoorbeeld de leer-werktrajecten is dit minder vanzelfsprekend.

De stadsdelen zullen vooral de mogelijkheden goed moeten weten te benutten, en de activiteiten vervolgens kwalitatief goed uitvoeren. Daar komen de (structurele) samenwerking en maatschappelijke effecten uit voorgaande hoofdstukken (3 en 4) om de hoek kijken. Het is van belang dat de beleidsmedewerker sport inzicht heeft in welke samenwerkingsverbanden er zijn en wat nodig is om ze in stand te houden. Zo kan hij/zij in gesprek gaan met collega-beleidsmedewerkers van Onderwijs en Jeugd over de meerwaarde van de activiteiten. Zoals de leer-werktrajecten, tussen- en naschoolse opvang en de sportbuurtclubs. En kunnen er verbanden worden gelegd met andere projecten gericht op jeugd en het wegwerken van achterstanden.

6 Conclusies en aandachtspunten

6.1 Vier jaar BOS in Amsterdam (resultaten)

In de eerste fase constateerden we dat BOS voor de stadsdelen een verruiming van financiële middelen voor sport (in de buurt) betekende, daarnaast was BOS een belangrijke aanleiding voor samenwerking door uitvoeringspartners bij het aanbieden van sportactiviteiten.

We hebben onderscheid gemaakt tussen drie typen BOS-projecten³:

- 1 Leer- werktrajecten
- 2 Opplus-trajecten
- 3 Sportbuurtclubs

In de daarop volgende jaren zagen we dat veel projecten in de uitvoering schoten; veelal succesvol. Het activiteitenaanbod en de coördinatie en afstemming van activiteiten heeft in de betreffende buurten een vlucht genomen. Beleid en uitvoering hadden in de praktijk weinig contact, stuurgroepen kwamen niet van de grond.

Na vier jaar BOS-projecten in Amsterdam, kunnen we concluderen dat de projecten veelal succesvol zijn wat betreft het aanbieden van sportactiviteiten of sport te gebruiken als middel (zoals in stadsdeel Oud-Zuid en stadsdeel Westerpark). De projecten draaien goed en hebben een groei in deelnemersaantallen en/of het aanbod zelf. Na drie jaar zijn er netwerken opgebouwd rond de uitvoering. Op beleidsniveau is er weinig structurele samenwerking gekomen, afgezien van het feit dat beleid sowieso meer integraal is geworden. Daardoor is er nu ook veel onduidelijkheid en onzekerheid over hoe BOS verder moet gaan. Knelpunt blijft dat er weinig tot geen samenwerkingsverbanden met sportverenigingen tot stand komen. Dat speelt in bijna alle projecten. De samenwerking met de sportverenigingen is één van de belangrijkste uitgangspunten van de BOS-impuls.

6.2 Aandachtspunten

De drie voor het huidige projectjaar geformuleerde aandachtspunten zijn:

- 1 Structurele samenwerking (in beleid en uitvoering)
- 2 Maatschappelijke meerwaarde
- 3 Structurele verankering

Ad 1 Structurele samenwerking (in beleid en uitvoering)

Uit de evaluatie komt naar voren dat de BOS-impuls duidelijk een impuls heeft gegeven aan afstemming en coördinatie van het aanbod van sport- en beweegactiviteiten in de BOS-gebieden. En voor een deel zelfs ook buiten de projectgebieden. Dat is op uitvoerend niveau een belangrijk resultaat. Er zijn nieuwe overlegstructuren ontstaan, zoals in stadsdeel Zuidoost of stadsdeel Westerpark. Ook werd er aangesloten bij reeds bestaande structuren, zoals in stadsdeel Noord. Bij de leer-werktrajecten speelde dit minder een rol.

Noot 3 Zie bijlage 6.

Op beleidsniveau liggen de kaarten anders. Daar is veel minder sprake van structurele samenwerking.

Ad 2 Maatschappelijke meerwaarde

De BOS-projecten bieden een hausse aan activiteiten met veel deelnemers, en al deze activiteiten vinden plaats in achterstandswijken. Daaruit kan afgeleid worden dat er in ieder geval maatschappelijke effecten moeten zijn.

Deze zijn echter beperkt in beeld bij de projectleiders.

De resultaten voor de jongeren zijn meer direct zichtbaar in projecten als die in de stadsdelen Oud-West en Oud Zuid en in Westerpark. De opleidingen zorgen voor een direct effect op het leven van de jongeren en zorgen zo voor een spin off in de wijk.

Over de maatschappelijke meerwaarde zijn de projectleiders echter weinig uitgesproken. Zij geven aan dat het lastig is om de vinger te leggen op wat nu de effecten zijn van activiteiten voortvloeiend uit BOS. De meest gehoorde meerwaarde is dat jongeren een zinvolle vrijetijdsbesteding geboden wordt.

Ad 3 Structurele verankering

Nu, in het vierde meetjaar loopt de BOS-impuls voor een deel van de projecten bijna af. We hebben dan ook alvast vooruit gekeken naar de periode na BOS. De vraag: "Kunnen de stadsdelen voorzetting beleidsmatig en financieel borgen?" wordt beantwoord met "nee". Op dit moment zijn er nog te veel onduidelijkheden en onzekerheden. De stadsdelen voelen nog weinig urgentie om er hard aan te trekken om de activiteiten na afloop van de BOS-impuls voort te zetten. De meeste projecten lopen nog door tot in of tot en met 2010.

De relatie met de Sport- en Beweegplannen van het stadsdeel wordt nog niet heel concreet gelegd. Een aantal stadsdelen is nog bezig met de uitwerking van de plannen. BOS is daarbij over het algemeen niet direct ter sprake gekomen.

6.3 Aanbevelingen

- DMO en de stadsdelen kunnen sterker inzetten op het betrekken van sportverenigingen. Naast de nu al betrokken sportverenigingen, vaak de sterkere verenigingen, inventariseren welke verenigingen zich nog meer willen en kunnen inzetten voor maatschappelijke (gemeentelijke) projecten. Hier kan verenigingsondersteuning heel goed een rol in spelen.
- Inzichtelijk maken wat de maatschappelijke meerwaarde van de BOS-projecten is, zodat duidelijk wordt wat er van BOS behouden moet blijven, ook na afloop van de BOS-impuls.
- In beeld brengen van doorstroom vanuit projecten naar sportverenigingen, en eventuele kansen- en knelpunten daaromtrent benoemen. Dit maakt inzichtelijk wat de meerwaarde is voor sportverenigingen. Dit is ook interessant om in beeld te brengen in relatie tot de inzet van combinatiefunctionarissen.
- Een bijeenkomst per stadsdeel, geïnitieerd door de projectleider BOS (in samenwerking) met de beleidsmedewerker sport, maar ook de betrokkenen vanuit onderwijs en jeugd, kan benut worden om de succesfactoren in beeld te brengen en om te anticiperen op de periode na afloop van de BOS-impuls.

- Actievere rol van beleidsmedewerkers wat betreft BOS-beleid. Hierdoor zijn de borging en de kans op bestuurlijk draagvlak groter dan wanneer alles alleen op uitvoeringsniveau plaatsvindt. Dit met oog op borging van het project. Hij/zij onderhoudt contacten met o.a. de buurtregisseurs, andere aanjagers uit het veld en met collega beleidsmedewerkers op andere terreinen.
- Elk project zou goed de specifiek succesfactoren in beeld moeten brengen en communiceren aan het stadsdeelbestuur. Wat maakt elk BOS-project zo succesvol en hoe onderscheid het zich van andere projecten/activiteiten?
- DMO kan de mogelijkheden van aansluiting tussen voortzetting van BOS-projecten en de sport- en beweegplannen verhelderen richting stadsdelen. Dat kan door aan te geven waar kansen liggen (zie tabel 7 borging) en door in gesprek te gaan met de stadsdelen.

Bijlagen

Bijlage 1 Respondenten

Beleidsmedewerkers

Lisette Schiltmans	beleidsmedewerker Sportstimulering stadsdeel Oost/WGM
Niels Doewes	beleidsmedewerker Sport stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer
Sanne Rienstra	afdelingshoofd Sport & Recreatie stadsdeel Westerpark
Tanya Zwart	beleidsmedewerker Sport / Coördinator stadsdeel Zuidoost
Fieke Ossenkoppele	beleidsmedewerker Sport stadsdeel Centrum
Hanneke Ederveen	beleidsmedewerker Sport stadsdeel Oud West
Mark Vlaar	beleidsmedewerker Sport stadsdeel Noord
Iresh Soekhoe	beleidsmedewerker Sport stadsdeel Zeeburg
Tessa van Rijsinge	sportconsulent stadsdeel Oud Zuid Oud-Zuid

Projectleiders

Joost Hartman	projectleider "Stadssector Oost" Ce/OWGM/Zee
Mohammed Jaouna	projectcoördinator "Jeugd Neemt de Leiding " Westerpark
Renee Witteveen	projectleider "(Kinderen in Beweging met de) Sportbuurtclub" Westerpark
Robbert Stuit	projectleider "Bijlmer Oost/Centrum in BOS Zuid-oost en "Gein in BOS" Zuidoost
Erwin Remy	projectleider "Werk aan de Winkel" Oud Zuid
Chantal Hazelaar	teamleider SPARK & projectleider "Tussen- en Naschoolse sport" Geuzenveld-Slotermeer
Mark Vlaar	projectleider "Sportbuurtclubs en ouders" Noord

Overig

Laura Kemp	Medewerker stadsdeel Geuzenveld Slotermeer
Johan Wolzak	Vakdocent/zoneparcmanager Geuzenveld Slotermeer
Ron Bushoff	Uitvoerder in Westerpark
Frans van Vuuren	Directeur Elisabeth Paulus school Westerpark
Mohammed Laizizi	combinatiefunctionaris
Johan van Terp	coördinator netwerkbijeenkomsten
Ewout Wattel	Gymdocent Olympiaschool
Bart Logchies	Vv JOS Watergraafsmeer

Bijlage 2 Duur BOS-projecten

	Project	Tranche	Startdatum	Einddatum	Duur
1	Stadssector Oost	2e	1-9-2006	31-7-2010	2006-2010
2	Tussen-en Naschoolse sport	2e	1-1-2006	31-12-2009	2006-2009
3	Gein in Bos	2e	1-1-2006	31-12-2009	2006-2009
4	Sportbuurtclubs en ouders	2e	1-1-2006	1-1-2010	2006-2010
5	Werk aan de winkel	2e	1-2-2006	31-6-2010	2006-2010
6	Jeugd neemt de leiding	3e	31-7-2006	31-7-2010	2006-2010
7	Kinderen in beweging	3e	1-9-2006	1-9-2010	2006-2010
8	Bijlmer Centrum	3e	1-1-2007	31-12-2010	2007-2010
9	Bijlmer Oost	3e	1-1-2007	31-12-2010	2007-2010

Bijlage 3 Schema structurele samenwerking

Schema B3.1 Samenwerking in beleid

Stadsdeel	Ja/Nee	Hoe
Zuidoost	Ja, maar (nog) niet structureel (ad hoc)	<ul style="list-style-type: none"> Afstemming afdeling Onderwijs en afdeling Jeugd en veiligheid
Noord	Ja, via beleid en uitvoering verenigt in één functie sinds 2008/2009	<ul style="list-style-type: none"> Via combinatiefunctionaris worden sportverenigingen meer betrokken Deelname aan bestaande overleggen in de buurt
Geuzenveld-Slotermeer	Nauwelijks	Doordat er veel verschillende beleidsmedewerkers zijn geweest heeft het beleid zich niet erg in BOS verdiept.
Oud-West/ Oud Zuid	Ja	Het BOS-project komt regelmatig ter sprake in integraal overleg, en ook andere beleidsvelden maken zich sterk voor borging.
Stadssector Oost (Centrum, Oost-Watergraafsmeer, Zeeburg)	<ul style="list-style-type: none"> Geen sprake van toegenomen samenwerking tussen de drie stadsdelen. Beperkte samenwerking op beleidsniveau binnen stadsdeel Zeeburg. Toegenomen samenwerking tussen de verschillende beleidsterreinen binnen stadsdeel Oost-Watergraafsmeer. 	<ul style="list-style-type: none"> Samenwerking tussen Oost-Watergraafsmeer en Zeeburg was al goed. Toegenomen integrale samenwerking is vooral tot stand gekomen door het integraal samenwerken bij de totstandkoming van programma's zoals 'Jong in...' en bij de invulling van de Sport- en beweegnota's.
Westerpark	Ja, maar (nog) niet structureel	BOS-projecten komen terug in speerpunten Jeugd, goede informatievoorziening ook richting Onderwijs en Veiligheid. Projectorganisatie werkt samen met Wijkarrangementen.

Tabel B3.2 Samenwerking in uitvoering

Stadsdeel	Ja/Nee	Hoe
Zuidoost	Ja, afstemming van aanbod en activiteiten in de buurt	<ul style="list-style-type: none"> • Via Brede school • Overleg Primair onderwijs, overleg Voortgezet onderwijs
Noord	Ja, afstemming van aanbod en activiteiten in de buurt	<ul style="list-style-type: none"> • Deelname aan bestaande overleggen in de buurt • Via combinatiefunctionaris worden sportverenigingen meer intensief betrokken
Geuzenveld-Slotermeer	Ja, afstemming van aanbod en activiteiten in de buurt	Op initiatief van projectleider BOS is er een overleg (SPARK) waarin alle projectleiders van de verschillende projecten alles op elkaar afstemmen.
Oud-West/ Oud Zuid	Ja, hechte samenwerking/ korte lijnen op uitvoeringsniveau.	Regelmatig contact tussen projectleider, de sportconsulente van stadsdeel Oud Zuid, en de docente van het ROC.
Stadssector Oost (Centrum, Oost- Watergraafsmeer, Zeeburg)	Ja, in ieder geval geslaagd in de Transvaalbuurt dankzij het verlengde schooldag programma.	De ontbrekende schakel in de Bos driehoek waren de combinatiefunctionarissen.
Westerpark	Ja, tussen verschillende uitvoeringspartijen	Er is een hecht netwerk opgebouwd rondom de BOS-projecten. Veel tijd en energie is geïnvesteerd en dat betaalt zich uit. De link met onderwijs, politie, welzijn en zorg is sterk aanwezig.

Bijlage 4 Tabel maatschappelijke meerwaarde

Stadsdeel	Maatschappelijke meerwaarde
Amsterdam Zuidoost	Door het grote aanbod aan sport- en beweegactiviteiten is lastig aan te geven wat de meerwaarde van de BOS-projecten specifiek is.
Amsterdam Noord	Het is lastig aan te geven wat de meerwaarde van specifiek de BOS-activiteiten zijn. Maatschappelijke meerwaarde wordt niet expliciet gemeten.
Amsterdam Geuzenveld-Slotermeer	Er lijken minder hangjongeren te zijn in de buurt, door het bieden van zinvolle vrijetijdsbesteding aan deze groep.
Amsterdam Oud-West/Oud Zuid	Overlast in de buurt neemt af doordat voorheen criminele jongeren nu sportactiviteiten helpen organiseren en andere jongeren aanspreken op hun gedrag.
Centrum, Watergraafsmeer, Zeeburg	Activiteiten van sportbuurtwerk verlopen vermoedelijk rustiger. Een lastige groep jongeren krijgt een zinvolle tijdsbesteding.
Amsterdam Westerpark (JNL)	Positieve uitstraling richting de buurt van herkomst van de jongeren. Jongeren leren verantwoordelijkheid te nemen voor het verloop van hun leven. Tevens vervullen de risicjongeren door deelname aan het project een voorbeeldfunctie voor andere jongens uit de buurt.
Amsterdam Westerpark (SBC)	Wat betreft de sportbuurtclub is de maatschappelijke meerwaarde dat op deze manier kinderen op een jonge leeftijd in aanraking komen met bewegen en gezondheid waardoor de kans groter is dat ze gezond blijven/gaan leven.

Bijlage 5 Tabel borging

Stadsdeel	Urgentie/ aandacht voor borging	Voortzetting/ borging
Zuidoost	<ul style="list-style-type: none"> Vooralsnog weinig urgentie 	<ul style="list-style-type: none"> Via combinatiefunctionarissen Via de Brede School Via JUMP-in Mogelijkheden via Sportplan nog niet helder
Noord	<ul style="list-style-type: none"> Vooralsnog weinig urgentie 	<ul style="list-style-type: none"> Projectleiders BOS zijn in vaste dienst bij het stadsdeel Via Combinatiefunctionarissen Via speerpunt sport- en bewegen op pleinen uit Sportplan Amsterdam 2009-2012
Geuzenveld-Slotermeer	<ul style="list-style-type: none"> Aandacht voor borging. Heeft nog geen zekerheid opgeleverd. 	<ul style="list-style-type: none"> Via middelen wijkaanpak Weinig aanknopingspunten in het Sportplan Amsterdam 2009-2012
Oud-West/Oud zuid	<ul style="list-style-type: none"> Aandacht voor borging. Vooralsnog heeft dit geen toezeggingen opgeleverd. 	<ul style="list-style-type: none"> Co-financiering DMO lijkt mogelijk in het kader van bijzondere trajecten voor risicojongeren, maar er zijn nog geen toezeggingen gedaan. Het ROC heeft de intentie de samenwerking met Combiwel uit te breiden.
Stadssector Oost (Centrum, Oost-Watergraafsmeer, Zeeburg)	<ul style="list-style-type: none"> Groot in OWGM en Zeeburg Onduidelijk in Centrum 	<ul style="list-style-type: none"> De taken van de BOS-projectleider worden in OWGM overgenomen door beweegmakers In stadsdeel Zeeburg wordt een projectleider aangesteld die het naschoolse aanbod en de inzet van combinatiefunctionarissen zal gaan coördineren. Onduidelijk hoe en wat in stadsdeel Centrum.
Westerpark	<ul style="list-style-type: none"> Aandacht voor borging 	<ul style="list-style-type: none"> Co-financiering DMO Combinatiefunctionarissen

Bijlage 6 BOS-projecten naar type en locatie

	Stadsdeel	Project	Type	Wijk
1	Zeeburg, Centrum en Oost-WGM	Stadssector Oost	Opplussen & Sportbuurtclub	Indische buurt, Oostelijke Eilanden en Transvaalbuurt
2	Geuzenveld-Slotermeer	Tussen-en naschoolse opvang	Opplussen & Sportbuurtclub	Gedeelte v/d Westelijke Tuinsteden
3	Zuidoost	Gein in Bos	Opplussen	Reigersbos/ Holendrecht en Gein
4		Bijlmer Oost	Opplussen	E-, G-en K-buurten, Kantershof en Geerdinkhof
5		Bijlmer Centrum	Opplussen	H-, F-en G-buurt, Venserpolder
6	OudZuid en OudWest	Werk aan de winkel	Leerwerktraject	Stadion-en Diamantbuurt, Bongeren Hoofdorppeleinbuurt
7	Westerpark	Sportbuurtclub	Sportbuurtclub	Staatsliedenbuurt, Hugo de Grootbuurt, Spaarndammerbuurt en Zeeheldenbuurt
8		Jeugd neemt de leiding	Leerwerktraject	Spaarndammerbuurt en GWL-terrein
9	Noord	Sportbuurtclubs en ouders	Sportbuurtclub	Tuindorp Oostzaan, Molenvijk en Banne Buiksloot.

Bijlage 7 Relatie BOS-projecten met Sportplan Amsterdam 2009-2010

DMO Amsterdam geeft ten aanzien van de borging van de BOS-projecten als mogelijkheden aan:

- 1 Sportbuurtclub: Jump-in, combinatiefunctionarissen en sportplanmiddelen
- 2 Opplussen: JIB, Jump-in, combinatiefunctionarissen en sportplanmiddelen
- 3 Voor leerwerktrajecten zijn minder makkelijk directe aanknopingspunten te vinden in het sportplan. DMO is met betrokken partijen in gesprek over financiering en uitvoering van voortzetting van deze projecten.

In onderstaande tabel wordt de relatie met het Sportplan nader aangegeven:

	Project	Type	Doelen Sportplan⁴
1	Zeeburg, Centrum en Oost-WGM	Opplussen&Sportbuurtclub	4, 5, 13a, 35a en 36b
2	Geuzenveld-Slotermeer	Opplussen&Sportbuurtclub	2, 4, 5, 13a, 35a, 36b en 47a
3-5	Zuidoost	Opplussen	4, 5, 13a, 35a, 36b en 47a
6	OudZuid en OudWest	Leerwerktraject	22 en 23
7	Westerpark	Sportbuurtclub	4, 5, 13a, 35a en 36b
8		Leerwerktraject	22 en 23
9	Noord	Sportbuurtclubs	4, 5, 13a, 35a en 36b

Noot 4 Nummering verwijst naar Sportplan Amsterdam 2009-2012 (gemeente Amsterdam, 2009).